

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Meddelelser

fra

Den høiere Undervisningsanstalt

for Piger og Drenge,

Værnedamsveien 79 B, ved Kjøbenhavn,

til

Elevernes forældre.

Nr. 4.

Statens pædagogiske Studiesamling
København

Kjøbenhavn, 1857. — Trykt hos S. Trier.
Statens pædagogiske Studiesamling
København

Vagtet Skolen alt tidligere offentlig har utalt sig om sit Formaal og om den Grad af Kundstab og Modenhed, til hvilken den tilsigter at føre sine Elever, er der dog tidt skeet Forespørgsler, der vidne om en feilagtig Opsattelse deraf. At Skolen dannedes fra neden af og altsaa i de første Aar kun havde Klasser for den elementære Undervisning, og at den benævnedes „Realskole“ efter den faktisk stedfundende Undervisning, har vel nærmest givet Anledning til den Antagelse, at dens Maal ikke gik ud over den elementære Undervisning eller dog i al Tald var indfrænket til den reale Undervisning, hvorved de Elever, der vare bestemte til Studeringer, vilde være nødsagede til at affslutte deres almindelige Dannelsel i en anden Skole. Skolen anseer det derfor for nødvendigt atter at utale sig om sit Formaal, for saaledes at bortrydde en Twivl, der endnu ofte næres.

Der er saa meget mere Anledning til en bestemt Udtalelse i den Retning, som Eleverne nu ere saa vidt fremrykkede, at en Deling vil kunne indtræde, idet der nu til Mai bliver oprettet den første Klasse for de Elever, der ere bestemte til Studeringer.

Drengestolen

vil altsaa fra Mai, foruden af Elementærklasserne, komme til at bestaae af 2 Afdelinger.

Den ene Afdeling — den egentlige Realskole — tilsigter den Grad af Kundstab og Modenhed, der udfordres for

at tage den anordnede Realeramen. Da muligen en Deel af de ærede Forældre ikke ere bekjendte med de Bestemmelser, der ere givne med Hensyn til omtalte Realeramen, astryffes her de væsentligste §§ af

**Bekjendtgjørelse fra Ministeriet
angaaende en Underviisningsplan for en særligt Realunder-
viisning og en Afgangseramen for dem, der have gjennemgaaet
denne Underviisning.*)**

§ 1. Underviisningen i de Realklasser, der forbindes med de lærde Skoler, skal gaae ud paa at meddele en sammenhængende almindelig Dannelses, der ved Kunstdabsindhold og Øvelse af Alandssevnerne kan blive frugtbar for Disciplenis paafølgende hele Udvikling og for hans Færd i Livet, hvad enten han umiddelbart fra Skolen gaaer over i en praktisk Livsstilling, eller ved en højere Skole vil søge en videre Uddannelse for et særligt Fag.

§ 5. Om Behandlingen af de enkelte Underviisningsgjenstande og om Omfanget og Bestaffenheden af Afgangsprøven deri fastsættes følgende:**)

a. Underviisningen i Dansk skal gaae ud paa at lede Disciplen til rigtig og noigtig Brug af Modersmalet og paa Uddannelse af hans Fremstillingsevne i Almindelighed. Den tii Sifferhed i skriftligt og mundligt Udtryk fornødne grammatiske Indsigt meddeles, idet tillige den ved Underviisningen i

*) Da Underviisningsplanen i sin Detail har den Klasseinddeling for Dje, som findes i de af Staten underholdte Skoler, kan her maa ske til bedre Forstaelse baade af denne og den følgende Bekjendtgjørelse bemærkes: at disse Skoler kun have to Elementarklasser, idet de begynde Underviisningen med Elevens fyldeste 10de Åar og Fællesunderviisningen i dem for Realister og Studerende er beregnet paa 2 Åar i 2 Klasser, den særlige Realunderviisning paa 4 Åar i 3 Klasser (3de, 4de og 5te Realklasse, den sidste toaarig), den særlige Latinunderviisning paa 6 Åar i 5 Klasser (3de, 4de, 5te, 6te og 7de Klasse, den sidste toaarig).

**) Diese Bestemmelser, som ogsaa de lignende i den følgende Bekjendtgjørelse, kunne naturligvis undergaae Modifikationer ved Ministeriets Bestemmelser, hvad der allerede synes at skulle blive tilfældet om ikke lang Tid. Det behøver neppe at tilføjes, at disse Bestemmelser her maa betragtes som givne, uden at der kan være Tale om paa dette Sted at ville underkaste deres indre Berettigelse en nærmere Prøvelse.

fremmede Sprog vakte Reflexion benyttet, uden at Moders-maalet behandles som et fremmed Sprog, hvis grammatiske former skulle læres som noget Ubekjendt. Den æstetiske Sandsøges vakt ved Læsning af udvalgte, for Disciplenes Alder passende Stykker af den sjonne Literatur, hvorved de til Forstaaelsen af Digtekunstens og den bildende Kunsts Værker nødvendigste Forestillinger af klassisk og nordisk Mythologi medtages og overhovedet det Bekjendtskab med Literaturen vindes, som Disciplens Standpunkt tillader. Saafremt Læreren finder Anledning dertil, gjennemgaaes nogle lette svenske Læfestykker. Afgangsprøven i dette Fag er alene skriftlig og indebefatter to Stileopgaver, hvoraf den ene væsentlig maa gaae ud paa Gjengivelsen af et bekjendt Stof, den anden maa kræve en fri Behandling af et Event, der ligger indenfor den Forestillingskreds, som Skolen og Livet kan have udviflet hos Disciplen.

b. I Tydsk maa Disciplen søges bragt til med Lethed og Sikkerhed at forstaae prosaistiske Forfattere, hvis Stil ikke har særegne Vanfæligheder, og det almindelige Digterpros, samt til skriftsiden at udtrykke sig uden grove Fejl, naar der ikke kræves Brug af sjeldnere og mindre almindelige Ord eller af vanfælige og usædvanlige Sætningsformer. Prøven anstilles deels mundtlig, ved Examination i et opgivet, i Skolen læst Pensum af mindst 400 Oktav sider og i Stykker af tydsk Skribenter, der ikke ere læste, deels skriftlig ved en let Stil, uden Brug af Ordbog, væsentlig beregnet paa at godtgjøre antagelig Sikkerhed i Grammatikens Hovedregler og Herredømme over det almindeligste Ordforraad.

c. I Fransk bor søges opnaaet Evne til at læse og forståae lettere franske Prosaister med den dertil fornødne grammatiske Kunstsak, samt til sprogrigtigen at gjengive skriftsiden paa Fransk lette danske Sætninger uden sjeldne og vanfælige Ord. Afgangsprøven bestaaer alene i Examination i to franske prosaistiske Stykker, det ene taget af et opgivet Pensum af mindst 200 Oktav sider.

d. I Engelsk skal, dog kun med Hensyn til det prosaistiske Sprog, opnaaes samme Færdighed som i Tydsk. Ved Afgangsprøven kræves foruden den mundtlige Examination, der anstilles paa samme Maade som i Fransk, en let Stil, der ikke gaaer udenfor det almindelige Ordforraad, og ved hvis Udarbejdelse ikke maa bruges Ordbog.

e. Religionsundervisningen omfatter den kristelige Troes- og Sædelære samt Bibelhistorie.

f. I Historien tilveiebringes hos Disciplen en sammen-

hængende Oversigt over den almindelige Verdenshistories Grundtræk og Hovedbegivenheder; af Fædrelandets Historie gives en noget fuldligere Fremstilling.

I den almindelige Verdenshistorie kunne saadan Høf, der ikke udvare nogen væsentlig Indflydelse, og saadan Perioder, i hvilke ingen for Menneskeheden i det Hele vigtige Begivenheder ere indtruffne, behandles fort og ved Examens fun medtages, forsaaadt de berørre det Større og Vigtigere.

Det maa paasees, at de specielle kronologiske Bestemmelser, der kræves lært og bevarede, indfrænkes til saadan Hovedbegivenheder og Hovedpersoner, hvorved det Øvrige kan holdes sammen i passende, efter Gjenstandenes Betydning afmaalte Afsnit, og at iovrigt fun Begivenhedernes Rækkefølge fastholdes.

g. Den geographiske Undervisning omfatter physisk og politisk Jordbeskrivelse tilligemed de umindværligste Sætninger af den mathematiske Geographi. Optagelsen af statistiske Angivelser maa begrændses efter Hensynet til det for Oversigten over de almindelige og vigtige Forhold Nødvendige, og især indfrænkes ved saadan, der enten i sig selv ere usifre (som de allerflest Angivelser af Indbyggertal udenfor Europa) eller dog fluktuerende (som Indbyggertallet i de europæiske Stæder).

h. Den mathematiske Undervisning skal omfatte deels praktisk Regning og elementær Arithmetik, hvori medtages Decimalbroer, Bogstavregning, Ligninger af første Grad, Oplosning af Ligninger af anden Grad, samt de simpleste Logarithmeregninger, deels elementær Planegeometri, hvormed forbindes geometrisk Tegning, saaledes at der erhverves Færdighed i ordentlig Udførelse af sædvanlige geometriske Konstruktioner, og erhobdes Indsigt i Rumstørrelsers Fremstilling ved Hjælp af deres Projektioner paa to paa hinanden lodrette Planer. I dette Fag afdægges tre skriftlige og een Tegneprove. Der gives en skriftlig Opgave i praktisk Regning af en saadan almindelig Natur, at der ikke fordres Kjendstab til bestemte Handelsforhold eller til Uddruk, som ere eiendommelige for enkelte Virkefredse. Fremdeles gives en Opgave saavel i Arithmetik som i Geometri af en saadan almindelig Natur, at den fun kræver en ligefrem Anwendung af hvad der maa forudsættes lært. Ved Tegneproven fordres udført en simpel Konstruktion, der ligger indenfor hvad der enten ved Undervisningen udtrykkelig er gjennemgaet, eller fun fordres som ligefrem Anwendung af det Lært. Ved Bedommelsen heraf bliver ikke blot at see paa, at Fremgangsmåaden er rigtig, men ogsaa paa, at Udførelsen er ordentlig og nøiagtig.

i. I Naturlære (hvori Undervisningen gives i øverste Klasse) meddeles det Vigtigste saavel af den mekaniske som af den kemiske Deel. Undervisningen maa i den mekaniske Deel omfatte Læren om faste Legemers Eigevægt, Hovedsætningerne om draabeflydende og luftformige Legemers Eigevægt med Forbindelse af al Detail, fremdeles de vigtigste Kapitler af Bevægelseslæren, nemlig Tyngden, Centrifugalkraften, de kepleriske Love, Ebbe og Flod, Pendulet og Bolgebevægelsen. Af Naturlærerens kemiske Deel gjennemgaaes Barmelæren og den dermed i Forbindelse staaende Deel af Meteorologien, Hovedsætningerne af Læren om Magnetisme og Elektricitet; tillige meddeles herunder en Oversigt over de i Naturen meest udbredte Grundstoffer og deres vigtigste uorganiske Forbindelser. Examensproven gaaer ud paa dette hele Omfang.

k. I Naturhistorie gives en Oversigt over Mineralernes, Planternes og Djurenes Væsen og karakteristiske Udviklingsformer i Hovedgrupper, oplyst ved Slægter og Arter som Exemplar, og anfuelegjort i Særdeleshed ved Kundskaab til de vigtigste og meest fremtrædende indenlandiske Naturgenstande.

1. Ved Afgangseramen afslægges tillige Prøve i Skrivning og Tegning. Udfaldet af denne bedømmes ikke blot efter Proveskriften og Provetechningen, men tillige efter den ydre Behandling af samtlige skriftlige Examensudarbeidelser.*)

6. Afgangsprøven for Realdisciplene afholdes til samme Tid som Afgangseramen for de studerende Disciple ved de lærde Skoler, og, hvad den skriftlige Deel angaaer, under Et ved alle Skoler og over de samme Opgaver. Udfaldet af Examens tilfjendegives ikke ved forskellige Karakterer, men alene ved Udtrykket „Bestaaet“ eller „Ikke bestaaet“ saaledes at „Bestaaet“ kan gives Tillægget „med Udmærkelse“. — —

8. Den, der har bestaaet Afgangseramen for Realdisciple, har derved opnaaet samme Ret og samme Adgang til hviere Undervisningsanstalter og Fageramina, som Afslæggelsen af den ved Beskendtgjørelsen af 14de September 1838 anordnede almindelige Forberedelsesexamen ved Universitetet giver.

9. Bemhyndigelse til med samme Virkning og Gyldighed at afholde Afgangseramen for Realdisciple kan af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet paa derom indgivne Ansigning tilstaaes private og kommunale Skoler, efterat Ministeriet, naar Andragendet er skeet, ved dertil udvalgte Mænd har

---

*) Desuden paabyder Planen Undervisning i Sang og Gymnastik.

labet foretage en Undersøgelse af Skolens eller, forsaavidt den har deelte Klasser for to Rækker af Disciple, Realklassernes Underviisningsplan, dens Lærerkræfter og hele Tilstand. — —

Skolen nærer det Haab, at den i det 9de Punkt omtalte ministerielle Bemyndigelse ogsaa i sin Tid vil blive den tilstaet, saa at Cleverne kunne faae Lejlighed til at tage deres Gramen ved Skolen. Ved en nogenlunde normal Udvikling ville Cleverne kunne afslutte deres almindelige forberedende Dannelsel i denne Afdeling omtrent med det 16de Åar.

Den 2den Afdeling — Latinsskolen — agter at føre Cleverne til det Trin af Kundstab og Modenhed, at de kunne tage Afgangseramen til Universitetet, hvilket ved en i det Hele normal Udvikling vil kunne skee i en Alder af omtrent 18 Åar. For at betegne dette Maal noget nærmere, aftrykkes her de væsentligste §§ af

**Bekjendtgjørelse fra Ministeriet
angaaende en Underviisningsplan og Gramensbestemmelser for
de lærde Skoler i Danmark.**

§ 1. Den lærde Skoles Bestemmelser er at meddele de den betroede Disciple en Underviisning, der kan føre til en sand og grundig almindelig Dannelsel og med det Samme, saavel ved Kundstab som ved Sjæleevnernes Udvikling, paa bedste Maade forberede til det akademiske Studium af de Videnskaber og Fag, til hvilke den Enkelte huler Kald.

§ 4. For at fuldestgjøre den lærde Skoles ovenfor angivne almindelige Bestemmelser skal den, ved Siden af at sørge for Disciplens religiose og sædelige Dannelsel, saavel føre ham til Besvuelse af Menneskehedens historiske Udvikling og især af Oldtidens oprindelige Kultur, der udgjør Grundlaget for den nyere, som til Betragtning af Storrelsernes Love og det ydre Naturliv, baade lede ham til Fortrolighed med Modersmaalet og dets Literatur og berede ham Afgang til en videre Kreds af Dannelsel.

Ifølge heraf blive følgende Sprog og Videnskaber Gjenstande for Underviisningen.

1. Dansk. Underviisningen heri meddeles igjennem sam-

lige Skolens Klasser og bør gaae ud paa at bringe Disciplen til at udtrykke sig reent, rigtigt og med Lethed i Modersmaalet, og efterhaanden at gjøre ham bekjendt med den danske Literaturs Historie og de vigtigste Værker i den danske sjaonne Literatur, til hvis Forstaaelse det Nodvendige, saasom af den nordiske Gudelære, meddeles. I den hele Sprogunderviisning maa Modersmaalet benyttes til at gjøre de almindelige grammatiske Begreber tydelige og disse maae anvendes derpaa. I de høiere Klasser bør de skriftlige Øvelser i Modersmaalet gaae ud paa at udvikle Evnen til selvstændig Fremstilling i det Hele.

2. Tydsk. Underviisning gives i dette Sprog fra første indtil Udgangen af sjette Klasse, hvor den slutes og hvor Disciplene maae have opnaaet Hærdighed i at oversætte fra Tydsk, kunne uden grove Fejl udtrykke sig skriftligt i Sproget med Benyttelse af det Almindeligste af Ordforraadet og være bekjendte med det Væsentligste af den tydskse Literaturs Historie.

Da Tydsk er det første fremmede Sprog Disciplene lære, skal Unledningen benyttes til, saavidt deres Alder og Modenhed tillade, efterhaanden at fremkalde og udvikle de grammatiske Forestillinger paa en Maade, der ogsaa kan komme til Nutte ved de siden indtrædende Sprog.

3. Fransk, hvori Underviisningen begynder i anden og afslutes med sjette Klasse, maa læres saaledes, at en almindelig prosaist fransk Forfatter uden Banskelighed forstaaes og oversættes.

4. Latin. Underviisningen heri, som tager sin Begyndelse i Skolens tredie Klasse og afslutes med den syvende, maa sætte sig samme Maal for Kunstdaben, som hidtil har været tilstigt ved Skolenunderviisningen i Forbindelse med Proven i Latin ved den saafaldte anden Grammen. Der bør altsaa joges stiftet et Bekjendtskab med det Bedste af den latinske Literatur ved Læsningen af et passende Antal poetiske og prosaistiske Forfattere (hvis mindste Omfang er angivet nedenfor i § 11) og vundet en sikker Dygtighed i Sproget til fri Benyttelse.

5. Græsk, hvori Underviisningen begynder i fjerde og afslutes i syvende Klasse, læres omtrent i samme Omfang som hidtil og efter den Antydning, som nedenfor i § 11 er given ved Bestemmelserne af det Pensum, der i det Mindste maa være læst.

Med Underviisningen i Latin og Græsk maa i de høiere Klasser forbindes Meddeleslen af en Oversigt over det Vigtigste og Betydningsfuldeste af den gamle Literatur og den gamle

Verdens Forfatning og Tilstand hos begge Folk samt af Mythologien, hvortil ved Siden af Læsningen af Forfatterne benyttes trykte forte Lærebøger med behorigt Udvælg. Hvor og saavidt dertil er Lejlighed, henvises til den bildende Kunsts Udvæling hos Graferne.

6. Hebraist. Da dette Sprog ikke hører til den Kreds af Lærefag, som antages at udgjøre de nødvendige almindelige Dannelsesmidler, saa vil Undervisning i samme alene være at tilbyde dem, der attrækker den. Denne Undervisning meddeles kun i Skolens syvende Klasse, og Disciplene bringes til det Maal, som anses fornødnet for at kunne paabegynde det theologiske Studium. Intet Ekvivalent for Hebraist skal fordres af dem, der ikke heri have taget Undervisning i Skolen.

7. Religion. Undervisningen heri gaaer deels ud paa Bibelhistorie, hvilken afsluttes i sjette Klasse, deels paa den kristelige Religions Lærdomme, hvilken Undervisning meddeles igjennem alle Klasser, først efter en fortære Lærebog, senere i en udførligere og, saavidt Disciplenes Alder og Modenhed tillader det, videnstabelig Behandling; og bør Religionslæreren lade det være sig magtpaalliggende at bibringe Disciplene en levende Erfjendelse af den kristelige Religions Sandheder og at gjøre samme frugtbar for Gemhttet.

Med Religionsundervisningen forbindes Bibellæsning, i overste Klasse Læsning af det nye Testament i Grundsporet.

Af Disciple, der ikke høre til den evangelist-lutheriske Kirke, deeltage alene Disciple af den reformerte Bekjendelse i Religionsundervisningen, med mindre de eller deres Forældre og Børger ikke ønske saadan Deletagelse. Rektor er berettiget til at paasee, at de Disciple, der ikke nyde Religionsundervisning i Skolen, udenfor Skolen modtage en efter Stedets Lejlighed omhyggelig religios og moralst Undervisning.

8. Historie. Heri undervises igjennem samtlige Klasser, og maae Disciplene, uden at overlaesses med en for stor Mengde Enkeltheder af Navne, Alarstal o. s. v., især i de mere underordnede Partier af Historien, ledes til at erhverve en anstuelig Kunckab om og et sikkert Overblik over de mærkelige Begivenheder i den gamle og nye Verdenshistorie, med Indsigt i deres indbyrdes Forbindelse og Sammenhæng; og bør der, efterhaanden som Undervisningen strider frem, tages et stedse mere omfattende Hensyn til Kulturens Udvæling og Folkenes indre Tilstande.

At Fædrelandets Historie læres efter en noget udførligere Plan, er en Selvfølge.

9. Geographi afsluttes med sjette Klasse. Den politiske Geographi sættes i Forbindelse med Fremstillingen af de naturlige Forhold.

10. Arithmetik. Under Undervisningen heri, der gaaer igjennem samtlige Klasser, indbefattes ogsaa Ligninger af første og anden Grad, Algebra og Logarithmer.

11. Geometri. Undervisningen heri, der ligeledes gaaer igjennem helse Skolen og forberedes ved geometrisk Tegning, indbefatter foruden den almindelige Planegeometri ogsaa Stereometri og Plantrigonometri, hvortil føjes en saadan kort Oversigt over det Bigtigste af Astronomien, at den uden vanskelig Kalkul eller Detail, kan give en tydelig Anførelse af Himmelsgemernes Forhold, af Lovene for deres Bevægelse og af Maaden, hvorpaa disse Lovs er kendes, samt over Hovedsætningerne af den mathematiske Geographi.

12. Naturlære. Undervisningen heri, der henlægges til syvende Klasse, maa optage Elementerne af den mekaniske og kemiske Physik og beregnes ikke saameget paa en streng, nærlig mathematisk Udvikling, som paa en klar og levende Anførelse af de ved Experimenter fremstillelige Hovedphænomener og Lovs og deres Sammenhæng.

13. Naturhistorie. Undervisningen i dette Fag, der læres igjennem første til sjette Klasse, bor mindre gaae ud paa en Fremstilling af Slægter og Arter eller detaillerede Beskrivelser, end paa en Udsigt over Mineralernes, Planternes og Dyrernes Væsen og karakteristiske Udviklingsformer i Hovedgrupper, oplyst ved Slægter og Arter som Eksempler og anført ved Kundstab til de vigtigste indenlandstek Mineraller, Planter og Dyr.

Foruden disse tretten Lærefag, skal der i Skolen ogsaa gives Disciplene Lejlighed og Veiledning til at øve sig i:

14. Skrivning,

15. Tegning, der dog ikke bor gaae ud paa Kunstsærdighed, men alene paa at give Diet og Haanden Sifferhed,

16. Gymnastik og

17. Sang.

§ 5. Undervisningen i de i forrige Paragraph nævnte Sprog og Bidensaber bor saaledes fordeles og stride frem igjennem de Klasser, hvori de læres, at det i ethvert Fag forestreerne Maal kan naaes uden at Disciplene paa noget Trin overbebyrdes, og bor derfor især i de Fag, der paa Grund af deres Bestaffenhed tidligst indtræde, søges i Begyndelsen lagt en saadan Grundvold og saameget Kundstabssorraad og Færdighed vunden ved den rigeligere Tid, der da haves, at de

siden funne indskrænkes til Fordeel for de nye, tildeels en større Anstrengelse krævende Fag. — —

§ 10. I Stedet for den hidtil forestrevne Dimission fra Skolen eg derpaa følgende examen artium ved Universitetet træder en ved selve Skolen afholdt Afgangseramen, hvilken skal indrettes saaledes, at den ikke indskrænker sig til en blot Kundstabssprofe, men at den tillige bliver en Modenhedsprofe, hvorf af det, saavidt saadant overhovedet ved en Gramen er muligt, kan fjendes, hvilken almindelig videnstabelig Dommelse og aandelig Modenhed Kandidaten under det tilbagelagte Skolekursus har erhvervet og opnaaet.

§ 11. Gjenstandene for Afgangseramen ere de i § 4 nævnte tretten Undervisningsfag, i hvilke Proverne blive folgende:

1) I Dansk bliver Proven alene skriftlig og skal bestaae i en Udarbejdelse over et opgivet Emne, der ligger indenfor den Kreds af Forestillinger og Kundskaber, som kan forudsættes hos Disciplen efter hans foregaaende Undervisning, og hvor der ved Provens Bedommelse ikke sees paa nogen Kundstabssmasse i et eller andet enkelt Fag, men paa Kandidatens Evne til Selvtænkning og Færdighed i en god, klar og reen Fremstilling.

2. I Hydsk aflægges dobbelt Probe, nemlig:

- a) skriftlig ved en let hydsk Stil og
- b) mundtlig ved Oversættelse af Steder i to ikke læste hydsk Forfattere, en prosaist og en poetist.

3. Fransk er alene Gjenstand for mundtlig Probe, som bestaaer i Oversættelse af to Steder i franske ikke læste Forfattere.

4. I Latin aflægges dobbelt Probe:

- a) skriftlig ved en Stil af passende Omfang og en Oversættelse fra Latin paa Dansk (Version), begge uden Brug af Ordbog;

b) mundtlig proves Kandidaten deels i hvad der statarist er læst, hvilket maa indebefatte i det Mindste saa meget, som omrent kan være til:

af prosaiske Skribenter: Cicero „de officiis“, 100 Kapitler af hans Taler og 4 Bøger af Livius;

af Digterne: Horats's Breve og 2 Bøger af hans Ode samt 3 Bøger af Virgils Eneide, dog at, forsaavidt andre Forfattere end de her nævnte vælges, disse da maae høre til de bedre og ikke for lette;

deels ved at oversætte og forklare lettere Steder af en ikke læst Forfatter.

Med den mundtlige Gramination forbindes tillige en pasende Prøve i Kundstaben om den latinske Litteratur og i de romerske Oldsager enten ved den Anledning, som Stederne i Forfatterne give der til, eller ved særlige Spørgsmål.

5. I Græsk anstilles alene mundtlig Prøve i det læste Pensum af Poesi og af historiske, didaktiske og oratoriske Forfattere, saasom Herodot, Thucydid, Xenophon, Plato og Demosthenes, hvilket i det Mindste maa have et Omfang, som svarer til:

af prosaiske Forfattere: 1 Bog af Herodot, 2 Bøger af Xenophons Anabasis og 3 Bøger af hans Sokratiske Mærkværdigheder;

af Digterne: 4 Bøger af Homer og 1 Tragedie, dog at istedenfor en heel Tragedie ogsaa kan læses noget mere af Homer og et anthologisk Uldvalg af andre poetiske Stykker.

I Forbindelse med samme Prøve sættes, paa samme Maade som ved Latin, Spørgsmål, der berøre Hovedpunkter af den græske Literaturs Historie og den øvrige græske Kultur.

6. Prøven i Hebraisk indstrækkes til Grammatik og Oversættelse af det i Skolen læste, som maa udgjøre i det Mindste 40 Kapitler af Genesis og et Pensum, der svarer til 15 Psalmer.

7. Prøven i Religion, der alene er mundtlig, gaaer ud paa det i Skolen Gjennemgaaede, Bibelhistorie dog ikke medtagen som særlig Examinationsgenstand; af det nye Testamente paa Græs maa være læst og tages med ved denne Prøve et af de større Evangelier eller Marcus's Evangelium i Forbindelse med et Par af Brevene.

8. Historie og 9. Geographi ere alene Gjenstande for mundtlig Gramination.

10. I Arithmetik er Prøven dobbelt, nemlig: deels skriftlig ved Besvarelse af en forelagt Opgave, deels mundtlig.

11. I de geometriske Discipliner bliver ligeledes deels at give en Opgave til skriftlig Besvarelse, deels at anstille mundtlig Gramination, under hvilken tillige medtages, hvad der i Skolen er læst af Astronomi og mathematiske Geographi. Den mathematiske Prøve maa indrettes saaledes, at det kan ses, hvorvidt de for dette Fag mindre Begavede, der ikke have kunnet tilegne sig de sidste og vanskeligste Afsnit af det hele Pensum, dog have opnået Kundstab og Sikkerhed i de øvrige

Afsnit, og bør de, naar dette er Tilsælde, kunne bestaae Prøven, om end med en noget ringere Karakter.

12. I Naturlære og 13 i Naturhistorie anstilles alene mundtlig Gramination.

§ 12. Den hele Afgangseramen fordeles paa twende Prøver, af hvilke den første eller Afgangseramens første Deel afholdes ved Udgangen af Skolens fjette Klasse i de fire Fag, som efter den foregaaende § 4 afsluttes i denne Klasse, nemlig Tydsk, Fransf, Geographi og Naturhistorie, og den sidste eller Afgangseramens anden Deel afholdes ved Udgangen af Skolens syvende Klasse i de øvrige til Afslutning i denne Klasse forbeholdte ni Lærefag, nemlig: Dansf, Latin, Græsk, Hebraisk, Religion, Historie, Arithmetik, de geometriske Discipliner og Naturlære.

Af det Anførte vil det saaledes kunne sees, hvor vidt Skolen agter at føre sine Elever, og at Frygten for, at den paabegyndte Undervisning paa et senere Trin skulde maatte afbrydes og Eleverne blive nødsagede til at søge deres videre almindelige Uddannelse i en anden Skole, ikke er begrundet. Men naar Skolen i det Foranstaende har søgt at gjøre det tydeligt, til hvilken Grad af Kunckab og Modenhed den agter at føre sine Elever, saa er den sig imidlertid meget vel bevidst, at den kun har besvaret Spørgsmaalet om sit Formaal, og særlig om sit Endmaalet, reen udvortes taget, og at der kun er givet en materiel Maalestok for dens Virksomhed.

Skolen vilde jo rigtignok føle sig meget lettet, naar dens eneste Ansvar, eller idetmindste dog Hovedansvaret, skulde ligge i at bringe Eleverne til at kunne fyldestgjøre de Fordringer, der ere astrykte i foranstaende Gramensbestemmelser, og naar den i et godt Gramensudfald tillige kunde finde en Tilstaaelse af, at dens Ansvar i alle Maader var fyldestgjort. Hvorledes vilde ikke Beien blive banet og Virksomheden lettet, naar Skolen paa alle Trin paa hvilken som helst Maade turde efterstræbe dette og kun dette Maal. Den vilde prise sig heldig stillet, naar den

turde tildegne sig Navnet af en god Skole, isald dens Elever toge en god Eramen.

Men allerede det naive Skjøn, der paa Følelsen har Bevidsthed om Skolens almindelige Opgave, nærer dog vistnok Twivl om, hvorvidt Skolen har gjort nok, naar den har bragt sine Elever til at tage en god Eramen. Den daglige Erfaring viser jo desværre ikke saa faa unge Mennesker, der have et godt Hoved og have taget deres Examiner med Øre, uden at de dog hos Jagttageren kunne fremkalde Følelsen af Glæde og Tryghed; hvo der kommer i Berøring med dem føler, at der er Noget, og det noget Væsentligt, der mangler dem. Der gives jo vistnok Forældre, der have bragt store Øfre for deres Børn, og der dog kun have fundet en fortværlig Glæde i den heldig bestaaede Eramen, der derimod bittert sørge over, at dette „Noget“ mangler; især er dette Tilfældet med Forældre, for hvem Livets Maal er gaaet op og der have fundet den Maalestof, efter hvilken Livets forskjellige Goder rettelig kunne vurderes med Hensyn til Menneskets hele Tilværelse. Af dem erkjendes det levende, at Kundskaber og den ved dem erhvervede Modenhed i Tænkning og Fremstilling ikke er Livets høieste Gode, at der maa komme noget mindst til, naar de skulle faae sand Betydning og Værd for den Enkelte og for Samfundet.

Og selv seet fra Videnskabens og Kulturens Standpunkt kunde der fremkaldes Twivl om der er seet nok, naar de unge Mennesker kun føres til at tage en god Eramen, thi der gives jo ogsaa unge Mennesker, der desvagtet indolent slaae sig til Ro ved de Laurbær de have vundet, der ikke viise Længsel efter fuldstændigere at modtage den Arv, Kulturen stiller til deres Raadighed, og der Intet gjøre for at forvalte og foruge den med Trostak og efter Evne.

En offentlig Eramen giver altsaa ingen tilstrækkelig Betryggelse for, at Kandidaten i alle Maader har naaet et saadant Standpunkt og en saadan Udvikling, som maatte ønskes;

foranstaende Bekjendtgjørelse thører ogsaa hen paa, at der gives een Side af Underviisningen, hvis Resultater ikke kunne fremstilles til en Examen og bedømmes ved numeriske Værdier, men som Underviisningen dog alligevel maa stræbe at tilveiebringe, naar der skal blive Tale om en sand Dannelse.

En offentlig Examen kan saaledes vel forvisse sig om Kandidatens Kundskaber i „Religion“, men den kan Intet afgjøre med Hensyn til den sædelige og religiøse Dannelse, der „ved Siden deraf“ er erhvervet. Hvis den offentlige Examen allerede sin Afsagt, selv naar den kun vil prove „hvilken almindelig Dannelse og aandelig Modenhed Kandidaten under det tilbagelagte Skolekursus har erhvervet,“ hvor meget mindre maa den saa føle sig i stand til at undersøge, om og i hvilken Retning Gemyttet og Karakteren har udviklet sig. En Examen kan prove, om Underviisningen har gjort Kandidaten befjendt med Livets Opgave, men om Skolen har ladet sig være magtpaalliggende at fremkalde Bevidstheden om det Ansvar, der paahviler Enhver med Hensyn til denne Opgaves Løsning, om den af alle Kræfter har arbeidet paa at fremkalde en inderlig Uttraa efter og Disposition til for Alvor at løse denne Opgave, dette kan en Examen ligesaalidt afgjøre, som om og hvorvidt Skolen gjennem hele sit Apparat har befrugtet og styrket Elevens Evne til at kunne det; det er vel ikke muligt for en Examen at faae fat paa og blotte den rode Traad, der i denne Retning muligen slanger sig igjennem hele Underviisningens og Tugtens Detail, at komme paa Spor efter alle de Forpostfægtinger, der ere leverede af Eleven og hvorved han er blevet i stand til at holde sig brav, naar Hovedslaget, der jo varer til Livets Aften, skal leveres paa eget Ans- og Tilsvær.

Derfor indstrænke ogsaa foranstaende Bekjendtgjørelser sig til blot at minde om den her paapegede Side af Dannelsen. At Underviisningen skal gaae ud paa at meddele en sammenhængende almindelig Dannelse, der ved Kundskabsindhold og

Dvælse af Vandsevnerne kan blive frugtbar for Disciplens paa-følgende hele Udvikling og for hans Færd i Livet" (§ 1), at Skolen ved Siden af den intellektuelle Uddannelse skal „sørge for Elevens religiøse og sædelige Dannelsse" (§ 4) og at „Religionslæreren bør lade sig det være magtpaaliggende at bibringe Disciplene en levende Erfjendelse af den kristelige Religions Sandheder og at gjøre samme frugtbar for Gemyttet" — betegne altsaa den Side af Skolens Virksomhed, den offentlige Examen ikke kan kontrollere, som den derimod maa stille under Samvittighedens Kontrol.

Alle ere vel enige i, at Kundskaber og intellektuel Modenhed hos et ungt Menneske kun da fremkalde Følelsen af Glæde og Tryghed, naar det kan sees, at han staer under et høiere Herredømme og i sin hele Færd besjæles og ledes af en høiere Attraa, og at der kun da kan være Tale om en erhvervet sand og grundig Dannelsse, naar det unge Menneske med sine Kundskaber og sin Modenhed træder i Ideens Tjeneste. Gives der vel et sorgeligt Syn, end et kundskabsrigt og begavet ungt Menneske, der blajeret og idesforladt styrer ud i Livet uden at søge den frelsende Havn! Er han ikke ligesom et stoltbygget, rigt ladet Skib, der uden Ror er en Bold for Bolgerne! Hvilken Fader eller Moder kunde vel tage feil af Maalat og undervurdere Opdragelsens Betydning og Ansvar, naar Diet derimod falder paa et ungt Menneske, hos hvem der med Kundskaben og Modenheden ogsaa tillige er Bevidstheden om forøget Ansvar, der for Alvor vil det Gode og Nette, ydmig og fordringslös øser af Viisdommens Væld og af alle Kræfter kæmper mod de egoistiske Hensyn hos sig.

Og hvo vilde vel nægte, at den Unge har dyb Trang til og med Rette kan gjøre Fordring paa at føres til dette Maal. Denne Ret og Trang bliver betydningsfuldere, jo yngre Barnet er, jo mindre det altsaa er i stand til selv at kunne vælge og bestemme og værge sig imod, at ensidige, materielle Hensyn

gjøre sig gjeldende. Paa hvært Trin af Udviklingen drages Skolen til Ansvar for, om denne Ret og Trang steer Fyldest.

En Skole, der vil gjøre Forældrene Regnstab for sit Formaal, vilde ikke sige den hele Sandhed, naar den ikke tillige vilde vedkjende sig det Ansvar, der paahviler den med Hensyn til Opdragelsen, naar den ikke tillige vilde antyde, at og hvorledes den stræber at virke i Opdragelsens Tjeneste. Det kunde jo tenkes, at en Skole noiggang opfyldte alt det, der skulde gives igjennem den offentlige Grammen, medens dens hele Virksomhed dog vilde være forkastelig, seet i Opdragelsens Velhning og med Elevens Ret og Trang for Die.

Denne Skole fører saa meget mere Trang til at vedkjende sig sin Forpligtelse til at medvirke til Opdragelsens almindelige Formaal, som den levende erkjender, at det Ansvar, denne Side af Formalet medfører, er det tungeste og derhos ikke kan fyldestgøres uden Hjemmets kraftige Medvirking. Den intellektuelle Udvikling kan meget godt fremmes uden Hjemmets direkte Medvirking, det er i denne Henseende ikke nødvendigt at paa-lægge Hjemmet direkte Forpligtelser uden den, at bortrydde Hindringer og beware for vildledende Fristelser, og det er ikke engang nødvendigt, at Forældrene selv ere i Stand til paa ethvert Trin at funne forstaae og vurdere Skolens undervisende Virksomhed.

Men ganse anderledes stiller Forholdet sig, forsaavidt Skolen tillige har et opdragende Formaal og igjennem Undervisningen og Tugten tilsigter at paavirke Gemyttet og Karakteren. Her maa den noieste Samvirken finde Sted, Skolens og Hjemmets Maal maa her være det samme og staae lige fast og klart for begge; her er en gjensidig Forstaelse og Overeensstemmelse absolut nødvendig. De ærede Forældre ville derfor vistnok bifalde, at Skolen igjennem sine „Meddelelser“ tillige ogsaa efter Trang og Leilighed paapeger den aandelig befrug-

tende eller opdragende Side af sin Virksomhed, at den navnlig paapeger de Banskeligheder, den ikke ene kan blive Herre over.

Da det Offentlige ikke kontrollerer denne Side af Skolens Virksomhed, er det jo ene overladt til Forældrene at have et vaagent Øie med, at og hvorledes Skolen sylderstgør det Ansvar, der paahviser den, at lægge Mærke til, hvilket Udbytte Eleven har af Skolen med Hensyn til sin Opdragelse; paa dette Gebeet ere Forældrene Skolens eneste Tilsynsmænd. Og der kan vel neppe tænkes noget Tilsyn, der i denne Henseende kan give en større Betryggelse for, at Elevens Ret og Trang stærk Fyldest; thi ikke blot ere Forældrene ved Kjærlighedens naturlige Baand paa det Underligste knyttede til Eleven, men de have jo med Hensyn til Opdragelsen fælles Ansvar med Skolen og have daglig Lejlighed til at see, om og hvorledes Elevens hele Personlighed paavirkes af Skolen.

Ogsaa for Skolen er det en Betryggelse, at dette Tilsyn finder Sted, og at den derved kan blive gjort opmærksom paa, hvor den i enkelte Tilsæerde griber feil. Den skal altid stræbe efter at gjøre sin Virksomhed ogsaa i denne Retning gjennemsigtig for Hjemmet, og om den ogsaa ikke kan undgaae Feil og Feiltagelser, saa vil den dog stræbe efter paa bedste Maade at benytte de Vink, Oplysninger og Paamindelser, den modtager fra Børnenes naturligste Bærger; den har derhos den Overbeviisning, at ogsaa Hjemmet vil vise samme Modtagelighed og Imvædekommen, naar Skolen henviser sig med Dusker til det. Gid da Skolens og Hjemmets Samvirken maa være til Besignelse for Barnet!

De mange Gjenstande, hvorved Kræfterne skulle øves, og de Færdigheder og Kunskaber, der skulle erhverves, medføre, at Eleven hele Skoletiden igennem bliver paavirket af mange og

forstjellige Personligheder. Vanfæligheden ligger nu i at holde disse Kræfter samlede, at lede Bestræbelserne til samme Maal uden at berøre Individualiteten et nødvendigt Spillerum.

Denne Opgave maa imidlertid løses, thi Eleven kan ikke være tjent med at gives til Præis for en Tilfældighed. Skal Skolen med nogen Sifferhed gjøre sig Haab om et nogenlunde heldigt Resultat, saa er fremfor Alt en bevidst Enhed i Underviisningen nødvendig. Det vil derfor ikke kunne indrømmes, at hver Lærer gaaer sin Bei uden at tage Hensyn til, om det Maal, der efterstrebes, og den Bei, der følges, af Skolen erfjendes for den rette.

En detailleret Underviisningsplan for de enkelte Gjenstande er derfor hvad enhver Skole fremfor Alt maa føle Trang til og søge tilveiebragt. Derved faae fremtidige Bestræbelser et sikkert Grundlag og tiltrædende Kræfter den fornødne Veiledning. Ved at give Forældrene Meddeelse om det, der efterhaanden er vedtaget for de enkelte Underviisningsgjenstande, og der maa ansees for bindende i sine væsentlige Dels, indtil en Forandring anmeldes, sættes de i stand til en formuftig Bedømmelse, og den enkelte Lærer, der paatager sig Underviisningen efter den lagte Plan, overtager tillige decved en stor Deel af det Ansvar, der paahviler Skolen med Hensyn til Underviisningen. Den Omstændighed, at Udtalelser om Skolernes Maal i Almindelighed, jaavel med Hensyn til den intellektuelle Udvifling som til Karakteren og Gemytlets Dannelse, for en stor Deel ere blevne trivielle og næsten til Phraser, fordi de saa ofte savne Virkelighedens fyldige Baggrund, er for en Skole, der vedkjender sig Ansvarret med Hensyn til det omtalte Formaal og der redelig vil arbeide paa, at Bekjendelsen bliver mere end et Mundsveir, en forøget Opsordring til at vije hvorledes den troelig leder efter den bedste Bei, til at søge at give Forældrene en Maalestof, hvorefter det vil være muligt at bedømme, om Underviisningen er mere end

en Dressur, der under Humanitetens Flag dog staaer i Materialismens Tjeneste.

De enkelte Undervisningsplaner, som Skolen agter efterhaanden at meddele, ville altsaa give Oplysninger om, hvilket Ærestof der for de enkelte Udviklingstrin benyttes, i hvilket Omfang, i hvilken Trinfolge og med hvormegen Tid; hvorledes den methodiske Behandlingsmaade igjennem den umiddelbare Undervisning tillige søger at sætte Eleven i stand til en tænksom Selvbestættigelse i Skolen og Hjemmet. De ville tillige vise, hvorledes Undervisningen optager og benytter tidligere erhvervede Kunckaber og Færdigheder, hvorledes den ene Undervisningsgjenstand staaer i Beroevirkning til andre, og hvilke Kunckaber og Færdigheder der paa forskjellige Stadier kunne ansees som erhvervede og befæstede.

Bed Vurderingen af den Grad af Kunckab og Modenhed, der kan tilveiebringes igjennem Skolen, bør man imidlertid ikke glemme den gamle Sandhed, at Mennesket skal lære, saa længe han lever. Skolen kan altsaa kun medvirke til en Begyndelse, der jo i Sammenligning med den lange Række maa synes ringe. Men man siger jo ogsaa: Vel begyndt er halv fuldendt! Den Begyndelse, der i Sammenligning med det Hele synes saa ringe, vil dog være meget betydningsfuld, naar Eleven i og med denne Begyndelse har faaet Evne og Willie til at fortsætte denne Dannelse, naar han ikke alene vænnes til at modtage og opbevare de Skatte, der bydes ham, men tillige bliver sat i stand til med nogenlunde Sikkerhed og Lethed at kunne benytte de rige Midler, den nuværende Civilisation tilbyder ham til hans videre Uddannelse, naar han har faaet Smag paa det Arbeide og den Anstrengelse, der giver de vundne Skatte den samme Glæde, som om netop Eleven var den første, der havde opdaget dem. Er ikke netop denne Glæde Videbegjærlighedens bedste Stotte og vil den nogensinde glemmes. Skolen har vistnok bevist Eleven en stor Belgerning,

naar den har bevirket, at denne Glæde er blevet til en For-nødenhed, og saa stærk, at den siden, naar alle Verdens Glæder prøves og Eleven faaer travlt i Livets forskjellige Gjerninger, staarer usvækket og stadig vinke og lokker tilbage til Ungdommens selvstætte og styrkende Glæder.

Om ogsaa det saakaldte positive Udbytte, Eleven medtager naar han forlader Skolen, kun er en ringe Deel af Erfjendel-jens store Omraade, vil dette dog være en usorgængelig Skat for hele Livet, som han stedse af egen Drift og med Glæde vil forøge, naar det er en Frugt af egen Lust, egne Bestræbesser og Selvvirksomhed, og naar ved dets Erhvervelse hans Øie og Øre ere aabnede for alt Stort og Godt, Sandsen vagt for aandeligt Arbeide og dette ved Banen blevet ham til en Nødvendighed.

Skolen har elementære og høiere Klasser. Men derved skal kun være antydet væsentlig forskjellige Udviklingstrin, Eleven gjennemgaaer i sin Skoletid. Igjennem Elementærklasserne er en anstuelig forstandig Tillegnelse af Lærestoffet det fremherskende; der betragtes endnu kun Enkeltheder uden at et System eller en videnstabelig Inddeling kommer til Erfjendelse. I de høiere Klasser træder derimod Reflexionen og Produktiviteten til. Her ordnes Enkelthederne efter Kriterier, der ere tagne af Gjenstandenes Væsen. Eleven føler her ikke blot Trang til at see, han vil nu oversee; han føler sig overvældet af den store Masse Stof, som han deels har modtaget og som deels igjennem den aabnede Sands vedblivende vælter ind paa ham. Han føler sig behersket og besværet af Gjenstandenes Herredommme, derfor stræber han efter at frigjøre sig ved igjennem Begreber og Ideer at stræbe op ad Erfjendelsens Stige. Men det vilde være en stor Feiltagelse, hvis man tillagde Undervisningen i de høiere Klasser en større Betydning end i de lavere Klasser. Elemen-

tærunderviisningen har et ligesaa opsviet og berettiget Maal, som den fremtidige Underviisning. Det vilde være et stort Misgreb, om man i denne Periode af Barnets Tilværelse ikke vilde respekttere Barnets Ret og tage Hensyn til dets Trang, om man der suspenderede de Grundsætninger, der dog erkjendes for at være de rigtige, om man opfrede den unge Elev for den øldre. Skeer Barnets Ret og Trang ikke Hyldest i de lavere Klasser, saa vil Underviisningen i de høiere Klasser mangle det nødvendige Fundament. Det vilde være utsædligt at lade Underviisningen i de lavere Klasser faae Karakteer af Dressur og sætte Tyngdepunktet i en reen mekanisk Tilegnelse af visse Kunstdækker og Færdigheder uden Hensyn til, om Eleven har været selvirksom og igjennem Anskuelsen har dannet sig Forestillinger. Den Undskyldning, at man siden nok vil drage Omorg for Forstaelsen, kan jo ikke berettige til at give de Smaae en Steen, naar de bede om Brod, og føre dem igjennem en Ørken til det forjættede Land.

Det er med disse Hensyn for Die, at Skolen ønsker de Underviisningsplaner bedomte, som den har til Hensigt efterhaanden at meddele. Denne Gang meddeles her til en Begyndelse Planen for Regneunderviisningen.

Regneunderviisningens

særlige Opgave bestaaer jo i at føre Eleven til Erfjendelse af Tallets Væsen og at orientere ham i den universelle Anvendelse det faaer, saa at han ikke alene selvirksom opfatter de Regler, efter hvilke dette skeer, men tillige bliver sat i stand til med no-genlunde Sikkerhed og Færdighed at bringe dem til Anvendelse paa saadanme Tilsælde, hvis reale Indhold ligger saaledes indenfor hans Omraade, at han kan erkjende den kvantitative Side deraf. Endemaalet er, at føre Eleven til at erkjende det Gensartede i den uendelige Mængde Tilsælde, Tallet kan komme til Anvendelse paa, at finde generelle Regler, hvorefter disse

Tilfælde kunne behandles, og at have Færdighed i at bringe disse Regler til Anvendelse. Men netop den Omstændighed, at Tallet kan komme til Anvendelse saavel i de mest konkrete som i de mest sammensatte Opgaver, medfører den store Fordeel, at hele Undervisningen kan ordnes saaledes, at den kan fremføre en Række af smaae, men dog til samme Maal førende Trin. Denne Undervisning faaer endnu en særlig Interesse for Eleven derved, at Tallet tilsteder en uendelig Delelighed og de mangfoldigste Kombinationer, at den aabner hans Opfindsomhed en vid og frugtbar Mark og at han finder den vundne Erfjendelse anvendelig i de mangfoldige Tilfælde, Livet umiddelbart medfører.

Bed det Omtalte faaer jo netop Regningen sin pædagogiske Berettigelse som Undervisningsgjenstand. Det er derfor ogsaa en Selvfolge, at de methodist - didaktiske Grundsætninger, som have Gyldighed for de øvrige Gjenstande af Skoleundervisningen, ogsaa bør være gjældende og finde Anvendelse ved Regneundervisningen.

Skolens Klasseinddeling og det Timeantal, der i de enkelte Klæsser er ansat for denne Undervisningsgjenstand, tilsteder, at Undervisningsplanen for Regning lægges i Medfør af de antydede Anskuelser, og at ved en normal Udvifling et affluttet, sikkert Resultat tør forlanges.

Det gjælder nu om at give saa detaillerede Anhændinger om den Undervisningsplan, der følges, at en Opsattelse deraf bliver mulig selv for den, der hidtil har undervist efter andre Grundsætninger eller som først skal vinde en selvstændig Erfjendelse, saa at Ansvarret fra Lærerens Side med en god Willie kan fuldestgøres.

Det er imidlertid i saa Henseende en heldig Omstændighed, at det Øvelsesmateriale, der igjennem hele Skolen agtes benyttet: Schneekloths praktiske Regnebog 1ste og 2den Deel, er samlet og ordnet med Regneundervisningens særlige Opgave for Die

og saaledes, at ikke alene Regneunderviisningens materielle Indhold er givet, men tillige ogsaa den methodiske Trinfolge og Behandlingsmaade er gjort kjendelig ved adskillende Streger, fede Tal og indledende Opgaver ved de forskjellige Afsnit.

Idet der altsaa henvises dertil og paa de dertil hørende Svar, Oplysninger og methodiske Bemærkninger, behører her kun at gives nogle veiledende Bemærkninger for de enkelte Klassers Bedkommende.

Ved Regneunderviisningen adskiller Skolen 3 Hovedtrin:

I. Den elementære Regning.

„Begreb uden Anførelse er tomt“, altsaa ogsaa Talbegrebet; hermed er Hovedgrundætningen for den elementære Regneunderviisning fremhævet, nemlig Anføreligheden. Derned forlanges ikke blot, at alle Talsforstillinger skulle vindes ved Hjælp af Anførelsen, men ogsaa at alle Operationer og Kombinationer skulle udledes af og føres tilbage til oprindelig reen anførelig Erkjendelse. Paa dette Trin haves der altsaa ingen Brug for almindelige Definitioner og Regler; de simple arithmetiske Tegn, der bruges istedetfor Ord, med Indbegræb af Cifrene, tjene kun til i Korthed at udtrykke Opgaven, men skulle ikke tjene til at bestemme nogen Fremgangsmaade. All indre Forskjel imellem den saakalde Hoved- og Tavleregning falder her endnu bort; den skriftlige Regnen, som finder Sted paa dette Trin, slutter sig med Hensyn til Oplosningsmaaden ganz til Hovedregningen og tjener kun til deels at understøtte Hukommelsen ved at fastholde fundne Mellemresultater, deels at give Oplysninger om de Operationer, Eleven har foretaget; det vilde i saa Henseende være uden Forskjel, om man istedetfor de simple arithmetiske Tegn brugte Ord og istedetfor arabiske Cifre brugte Romertal.

Underviisningen har at paasee, om den i de enkelte Tilfælde valgte Oplosningsmaade er den rette, og om Tanken har

fundet et noøagtigt og overskueligt Udtryk i det, Eleven har frevet op; den bør tillige i de Tilfælde, hvor Eleven har gaaet en Ønvej, lede ham til at finde den nærmere Vej.

Hjemmearbeidet indstrækker sig paa dette Trin væsentlig til, at Eleven regner de Stykker, der enten ere regnede paa Skolen eller der dog høre til den Gruppe af Opgaver, der ere forklarede paa Skolen. Det vil paa dette Trin ofte hændes, at Eleverne hjemme ikke kunne komme ud af de Opgaver, som de dog med Sikkerthed og Letthed kunne regne paa Skolen. Dette kan have sin Grund i, at Eleven endnu mangler Evne til at fastholde og efter fremkalde Tankegangen, at han „ikke kan huske“ som han siger, eller ogsaa i, at han hjemme ikke kan finde aandelig No, ikke der formaer at koncentrere Tankeerne med den fornødne Indelighed og Energi paa det givne Tilfælde. Indtil Eleven har faaet dette Herredømme over sig selv, vil han stadig klage over, at Regningen „er saa svær“, først naar han har vundet nogen aandelig Spændighed, vil han finde det let, som før var ham saa svær.

Denne Vanskelighed vil føles af de fleste Elever, naar Undervisningen skal være mere end en Dressur, der giver og indover nogle mekaniske Regler, naar den skal gjøre Eleven selv-virkom og selv-tænkende. Undervisningen bør paa de første Trin især lade sig være magtpaalgiggende at komme redelige Bestræbelser til Hjælp, at vedligeholde Lusten til efter mange feilslagne Forsøg at vove et nyt Forsøg, den maa undersøge, om Grunden til, at Eleven ikke har regnet sin Opgave hjemme, ligger i en mangelfuld Opfattelse paa Skolen eller i Mangel paa alvorlig Willie. I første Tilfælde maa Forklaringen gjen-tages og gjøres yderligere anstuelig, indtil Eleven behersker den, i sidste Tilfælde maa Willien styrkes og Skolen stræbe efter, at dens Autoritet ogsaa kan blive virksom og imponere den unge Elev ved hans Hjemmearbeide.

Det bør fra Begyndelsen af paasees, at Eleven udfører

sit Arbeide med Orden og Noiagtighed, og intet Arbeide bør modtages, om ogsaa Negningen i og for sig kan være rigtig, naar ikke hele Behandlingsmaaden vidner om, at Eleven har anvendt fuld Flid og Alvor paa sit Arbeide. Derom vil Skolen jo let kunde overbevise sig ved at sammenligne de Arbeider, Eleven udfører paa Skolen og under Lærerens umiddelbare Tilsyn, med dem han udfører hjemme. Øvelsesmaterialet for dette Trin findes i Regnebogens 1ste Deel indtil Side 46 af 1ste Deels 2den Afdeling.

Ved Slutningen af dette Kursus maa Eleven være i stand til at løse saakaldte Reguladetriopgaver med og uden Brok saaledes, at han saavel mundtlig som skriftlig kan gjøre Nedre for den valgte Tankegang ved Oplosningen af Opgaven, og at han kan udføre de enkelte Beregninger saaledes, at det kan sees, at han har faaet den tilstigtede Tænkshed og Sikkerhed.

Undervisningen vil være igennem 5 eetaarige Klasser.

A

der modtager Eleven i en Alder af omtrent 6 Aar, anvender ugentlig 6 Timer til Regning; det Pensum, der er bestemt for denne Klasse, indeholdes i Regnebogens 1ste Afdeling til Side 30.

De første Talforstillinger vindes, idet ligeartede Gjenstande betragtes med Hensyn til Mængden; foruden de Gjenstande, Skolestuen selv frembyder, benyttes især som Anskueliggørelses-middel smaae Vinde af Vidiegrene, som faaes hos Kurvemageren og hvoraf hvert Barn efterhaanden faaer indtil 100 til Brug paa Skolen og i Hjemmet. Regneoperationerne foretages stadigen ved Hjælp af Gjenstande, Streger og Prækker. De brugelige Taltegn blive tillige anvendte, dog finder der endnu ingen Regning Sted med ubenævnte Tal. De Tal, der findes i dette Afsnit i Regnebogen ere for Eleven kun en Betegnelse for, hvormange Vinde han har at tage, saa at han ved Uldregningen

lægger Opgaven for i Gjenstande og foretager Operationerne ved Hjælp af disse.

Saaledes regner f. Gr. Eleven Side 5 Nr. 48, efterat han paa sin Tavle har opskrevet hvad der staer i Bogen, ved at tage 10 Pinde, hvorfra han saa lægger 7 Pinde i den første Bunke, 1 Pind i den anden og de 2 Pinde, han har tilovers, og som er det Svar, der skal siges, i den tredie Bunke; det Opskrevne fuldstændig gjør han nu ved at sætte 2 Streger til. Nu over han sig i høit og flydende at kunne læse op: 10 er 7 og 1 og 2 og omvendt: 2 og 1 og 7 er 10. Eller Side 12 Nr. 58 ved at han lægger foran sig 1 Tier og 4 Enere og 6 Enere. Der paa trækker han de 9 Enere fra ved at tage den ene Tier bort og lægge 1 Enere hen igjen. Opgaven har han saaledes reduceret til at finde, hvormeget 5 og 6 er. Nogle ville skrive Resultatet og andre føle endnu Trang til at tælle, hvor mange Pinde de saaledes faae.

Talkredsen udvides efterhaanden og lignende, men mere udvidede Øvelser foretages. Regnen med Gjenstande forbindes efterhaanden med Regnen med benævnte Tal. Forestillingen om lavere og høiere Enheder, saasom Enere og Tiere, ♀ og ♂ Hod og Tommer, dannes og anvendes.

Efterhaanden, som Eleven faae en klar Forestilling om Mængden og om rene Tal som Betegnelse deraf i alle Tilfælde, lader han af sig selv Pindene ligge og foretager Regneoperationerne uden Hjælp af dem. Dette Maal tilsigtes naaet i Slutningen af dette Ufsnit.

Den umiddelbare Undervisning henvender sig altid til hele Klassen eller dog til den Ufdeling deraf, der hører sammen, og benytter ved Forklaringen flittig den store Tavle. Det vil ikke slaae feil, at disse Øvelser, naar de fra Lærerens Side foretages med Liv og tilborlig anstueliggjøres, ville fremkalde et Liv, som kan være vanskeligt nok at lede og regulere. De Clever, der skulle modtage Forklaringer, vende sig altid saaledes,

at de have Læreren og den sorte Table for Diet; Ingen tør uden Opsordring svare eller forlade sin Plads. De mindre Øpvaakte spores stadig ved Spørgsmaal og ved Opsordring til at gjentage, hvad der er sagt.

Først efterat Læreren saaledes har gjennemgaaet et lille Pensum, faaer Eleven som Selvbesjæftigelse at regne de tilsvarende Øpgaver i Regnebogen. Læreren har ved Selvbesjæftigelsen ikke alene at kontrollere Afdelingen i Allmindelighed, men maa ogsaa overbevise sig om, at hver Enkelt har forstaaet, hvad der er gjennemgaaet, og maa høde de Enkelte, der endnu trænge dertil, den fornødne Hjælp. Repetitionen bliver ogsaa her Viisdommens Moder. Har Eleven da endelig givet Beviis paa, at han magter Øpgaven, saa stilles den Fordring til ham atter at regne de saaledes gjennemgaaede Øpgaver hjemme. De Øpgaver, der ere betegnede med en Stjerne foran, saasom Side 13 Nr. 69 ff. Side 18 Nr. 46 have til Hensigt at slaae vundne Resultater fast, ved at de leres udenad. Det er en Selvfolge, at Eleven danner disse Tabeller selv. En særlig Øvelse, hvor imidlerud Skriveunderviisningen maa hjælpe til, bestaaer i at skrive Cifrene og Tegn for andre Benævnelser, saasom $\frac{1}{2}$ og $\frac{\pi}{4}$ m. m., reenligt, regelmæssigt og kalligraphisk. Ved den første Underviisning ere de smaae Ting netop store Ting. Ved Slutningen af dette Pensum har Eleven faaet nogenlunde Færdighed i at behandle Tal fra 1—100 ved Hjælp af Pindene m. m., og ere de saakaldte Additions-, Subtraktions- og tildeels, men som oftest vel endnu med nogen Usikkerhed, Multiplikations-Tabeller og flere lignende Resultater lært udenad. Eleven kan tælle frem og tilbage, lægge til og trække fra, oploose et Tal i ligestore jaavel som i uligestore Addender, saavel i Enere, som i Tiere og Enere. Det hændes paa dette Trin ofte, at Eleven paastaaer, at han hjemme kunde Tabellen godt, at hans Moder, eller hwo der ellers har taget sig af ham, selv har hørt ham,

ja endda „har sprunget med ham“, medens han paa Skolen reent falder igjennem i Tabell. Der er intet andet derved at gjøre, end at den maa læres saa tidt som den glemmes, for at Talhukommelsen kan vænnes til Trostab. Det bør heller ikke undlades, at Tabellen læres deelsvis, som den i Regnebogen forekommer.

B

har ugentlig 5 Regnetimer; det Pensum, der er bestemt for denne Klasse, indeholdes i Regnebogens 1ste Afdeling fra Side 30—55.

Cleverne skulle føres til med større Færdighed og Allsidighed at bevæge sig i Talfredsen fra 1 til 100. Regnen med Gjenstande afsløses efterhaanden af Regnen med benævnte Tal. Ved flere uligeartede Gjenstande og Benævnelses bliver det fælles Begreb „Mængde“ opfattet og de rene, ubenævnte Tal vundne. Der forekomme ogsaa saakaldte indklaedte Opgaver, ved hvilke Barnet af Opgavens Indhold skal finde de Sammenstillinger og Forandringer, der skulle foretages med Tallene. Talhukommelsen øves, Divisionstabellen (Side 47) dannes og læres. Eigesaa indpræges i Hukommelsen de Resultater, der fremkomme, naar 100 deles med Tallene fra 2 til 20, saa at Eleven kan sige t. Ex. 100 deelt med 13 er 7 Rest 9; 100 deelt med 19 er 5 Rest 5 o. s. fr. Disse Øvelser forbindes med Nr. 194 Side 48. Ved Nr. 27 Side 50 og Nr. 67 Side 51 og lignende Opgaver gjøres Eleven opmærksom paa, at Multiplikationen og Divisionen foretages, førstend der lægges sammen eller trækkes fra. Opsindsomheden med Hensyn til Oplosningsmaaderne anspores, og Eleven føres til med nogenlunde Sikkerhed og Færdighed at udføre Beregningerne. I Skrivetimerne omstrive Cleverne af og til Regneopgaver, de have udført i Hjemmet. Det vilde vistnok være en god Spore for Eleven, om Hjemmet ved given Lejlighed vilde

lade Eleven deeltage i de Beregninger, der forefalde; det er derhos jo en heldig Omstændighed, at den Uldregningsmaade, tæn-kende Huusmødre anvende i det daglige Liv, netop er den, Skolen ogsaa bruger. Naar Eleven saaledes skal finde, hvad 9 Pund koste, naar Pundet koste 31 β (Side 52 Nr. 80), regner han jo først Pundet til 32 β eller 2 f og trækker siden 9 β fra. Paa samme Maade bører man sig jo ogsaa ad i det daglige Liv. Om og hvorvidt Eleven paa dette Trin endnu bruger sine Binde, beroer væsentlig paa den Modenhed, han har opnaaet. Ved Eleven, der ikke have gjennemgaaet den foregaaende Klasse, og som ikke have medbragt en anstuelig Forestilling om Tal, er det aldeles nødvendigt, at Anstueliggjørelsesmidler bruges og det Forsomte høges indhentet. Ja selv i højere Klasser, der modtage nye Eleven, eller ved de meget langsomme Hoveder, kan der tidt være Trang til igjennem Anstuelsen at komme Opfattelsen til Hjælp.

Den, der i Detaillen vil gjøre sig bekjendt med de Op-løsningsmaader, der følges, vil have en stor og i de fleste Til-fælde tilstrækkelig Veiledning ved at lægge Opgaven for sig i Binde.

t. Ex. Side 31 Nr. 38. Lægges 96 Binde hen eller 9 Tiere og 6 Enere, saa er det jo let undersøgt, hvorofste 3 Tiere og 2 Enere kan tages fra.

Side 32 Nr. 46. 8 Tiere og 8 Enere deles jo let i 4 Bunker, ved at Tiere deles for sig og Enere ligesaa.

Bed Eksempler med benævnte Tal findes desuden jo en Veiledning i Benævnelsen.

t. Ex. Side 33 No. 59 fæstes kun Opmærksomheden paa, hvormange Lod der i den første eller anden Række mangler i 32 Lod eller 1 Pund; det Manglende tages fra det høsstaaende Antal Lod i den anden Række.

Side 39 Nr. 56. 8 β indeholdes i 1 f 2 Gange, alt-

saa i 5 $\neq$ 10 Gange og i 8 β 1 Gang, altsaa i 5 $\neq$ 8 β 11 Gange.

Side 46 Nr. 159. 7. 15 β er 7. 16 β derfra 7 β eller 7 $\neq$ derfra 7 β altsaa 6 $\neq$ 9 β .

Side 46 Nr. 165. Istedetfor 8. 1 Ndlr. 94 β udregner Eleven 8. 2 Ndlr. og trækker fra Resultatet 8. 2 β , saa det endelige Svar bliver 15 Ndlr. 5 $\neq$.

Side 48 Nr. 198. Eleven lægger 2 Tiere til 4 Tiere og 7 Enere, og trækker 2 Enere fra de 7 Enere.

Side 49 Nr. 20. Eleven trækker strax de 37 fra ved at tage 1 fra 17 og lægge til 36. Saa er Opgaven at finde Summen af 16 + 28 + 9.

Det er en Selvfolge, at der ved Underviisningen ogsaa gives flige Opgaver en passende Indklaedning, saasom: dersom du har 36 β og 17 β og 28 β og 9 β og skylder 37 β , hvorledes vil du saa bære dig ad for at finde, hvormeget du har tilbage, naar du betaler hvad du skylder? Der er vistnok stor Sandsynlighed for, at Eleven vil bære sig ad paa den ovenfor angivne Maade.

Gjennengaaes flige Opgaver med Eleverne paa den store Tavle, strives Opgaven ikke alene paa Tavlen, men legges som oftest ogsaa frem paa Bordet ved Hjælp af Pinde.

C

har ugentlig 4 Timer; Øvelsesmaterialet indeholdes i Regnebogens 1 Afslg. fra Side 55—76. Det gjennem den foregaaende Underviisning vundne Resultat indøves nu ogsaa ved Tal, der i deres Totalitet ikke længere kunne overskues og hvoraf Forestillingen kun kan vindes ved Kombinationer og Delinger, og ved at Tusinde og Titusinde o. s. fr. opfattes som hviere Enheder, og det bringes til Bevidsthed, hvorfoste de Enheder, der ere bragte til Unstuelse, Enere, Tiere og Hundreder, indeholdes deri. De foregaaende Afsnit i Regnebogen repeteres flittig, saa

at Eleven ved Slutningen af sit 3die Skoleaar med Tænksomhed, Sifferhed og nogenlunde Hurtighed kan regne saadanne Opgaver, som forekomme i Regnebogens 1ste Deel 1ste Afdeling.

Skriveunderviisningen yder ogsaa sin Hjælp paa dette Trin ligesom paa de foregaaende Trin.

D

har ugentlig 3 Timer; Øvelsesmaterialet indeholdes i Regnebogens 1ste Deel 2den Afdeling fra Side 1—33. I dette Afsnit indføres Brøk, og Forestillingen derom fremkaldes paa samme anstuelige Maade, som ved hele Tal. Læreren tegner paa den sorte Tavle en Cirkel, deler den i to, tre, fire og flere Dele for at vise, i hvilket Forhold Delene staae til det Hele og indebrydes til hinanden. Det Nærmere viser Regnebogen.

E

har ugentlig 3 Timer; Klassens Pensum indeholdes i Regnebogens 1ste Deel 2den Afdlg. fra Side 33—45. Afsnittet „Nemheder“ skulde give Eleven en samlet Udsigt over de forskjellige Veie, han paa de forskjellige Trin har fulgt. Afsnittet „Præs beregninger“, der jo indeholde saakaldte Reguladetriopgaver, suppleres ved Opgaver med større Tal, indtil Eleverne have facet Færdighed i med Sifferhed at løse didhenhørende Opgaver med og uden Brøk. Da den Oplosningsmaade, som Skolen følger, er afgivende fra den almindelig brugelige, turde nogle enkelte Oplysninger vel ikke være overflodige. De gives formeentlig bedst ved at vise, hvorledes Eleven paa dette Trin løser Reguladetriopgaver. Altsaa t. Ex.:

$$\begin{aligned} \text{Side 40 Nr. 2. } 1 \text{ Allen kostet } & 4 \frac{1}{2} 6 \beta : 7 = 10 \beta. \\ & 5 - \text{ kostet } 10 \beta . 5 = 3 \frac{1}{2} 2 \beta. \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Nr. 12. } \frac{1}{32} \bar{x} \text{ kostet } & 6 \frac{1}{2} 4 \beta : 25 = 4 \beta. \\ \frac{23}{32} \bar{x} \text{ kostet } & 4 \beta . 23 = 5 \frac{1}{2} 12 \beta. \end{aligned}$$

$$\text{Side 41 Nr. 22.} \quad \text{For } 1 \text{ kr. faaes } 4^{3/4} \text{ kr. : } 19 = \frac{1}{4} \text{ kr.} \\ = 11 \text{ kr. } , \quad \frac{1}{4} \text{ kr. } . 11 = 2^{3/4} \text{ kr.}$$

$$\text{Nr. 55. For } 119 \text{ Rd. faaes } 24^{5/6} \text{ Dufin. } 7 = 173^{5/6} \text{ Duf.}$$

$$\text{Nr. 67.} \quad 96 \text{ Allen koste } 5^{3/4} \text{ Rd. . } 6 = 34\frac{1}{2} \text{ Rd.} \\ 4 = = 5^{3/4} \text{ Rd. : } 4 = 1\frac{7}{16} \text{ Rd.} \\ 100 \text{ Allen koste } 34\frac{1}{2} + 1\frac{7}{16} \text{ Rd. } = 35\frac{15}{16} \text{ Rd.}$$

Side 43 Nr. 21.

$$4 \text{ Dufin koste } 3 \text{ Rd. } 4 \text{ kr. } 8 \beta : 3 = 1 \text{ Rd. } 1 \text{ kr. } 8 \beta. \\ 8 = = 1 \text{ Rd. } 1 \text{ kr. } 8 \beta. 2 = 2 \text{ Rd. } 3 \text{ kr.} \\ \frac{3}{4} = = 3 \text{ Rd. } 4 \text{ kr. } 8 \beta : 16 = 1 \text{ kr. } 6\frac{1}{2} \beta. \\ 8^{3/4} \text{ Dufin koste } 2 \text{ Rd. } 3 \text{ kr. } + 1 \text{ kr. } 6\frac{1}{2} \beta = 2 \text{ Rd. } 2 \text{ kr. } 6\frac{1}{2} \beta.$$

En Suppleringsopgave for Eleven kunde være:

hvad koste 5 Tdr. $7\frac{3}{4}$ Skpr., naar $1\frac{4}{5}$ Td. kostet 7 Rd.
 $3 \frac{1}{2} 12\frac{3}{8} \beta$?

Denne Opgave kunde Eleven nu beregne paa følgende
 Maade:

$$\begin{aligned} \frac{1}{5} \text{ Td. kostet } 7 \text{ Rd. } 3 \frac{1}{2} 12\frac{3}{8} \beta : 9 &= 5 \frac{1}{2} 1\frac{3}{8} \beta. \\ 1 \text{ Td. } - 5 \frac{1}{2} 1\frac{3}{8} \beta . 5 &= 4 \text{ Rd. } 1 \frac{1}{2} 6\frac{7}{8} \beta. \\ 6 \text{ Tdr. koste } 4 \text{ Rd. } 1 \frac{1}{2} 6\frac{7}{8} \beta . 6 &= 25 \text{ Rd. } 2 \frac{1}{2} 9\frac{1}{4} \beta. \\ \frac{1}{4} \text{ Skpr. kostet } 4 \text{ Rd. } 1 \frac{1}{2} 6\frac{7}{8} \beta : 32 &= 12\frac{191}{256} \beta. \\ 5 \text{ Tdr. } 7\frac{3}{4} \text{ Skpr. kostet } 25 \text{ Rd. } 2 \frac{1}{2} 9\frac{1}{4} \beta - 12\frac{191}{256} \beta &= \\ &25 \text{ Rd. } 1 \frac{1}{2} 12\frac{129}{256} \beta. \end{aligned}$$

Til dette Punkt er Undervisningsgangen for Børnene aldeles den samme som for Drengene; paa de følgende Trin vil en Aldskillesse tildeels finde Sted, hvorom siden skal gives nogle Anvendninger.

Drengene gaae nu over til det andet Hovedafsnit:

II. Den arithmetiske Regning.

I de foregaaende Afsnit har Eleven haft Lejlighed til at betragte og behandle en stor Mængde enkelte Tilfælde. En naturlig Udvikling medfører, at Eleven selv uwillfaarlig grupperer de Tilfælde, i hvilke de samme Oplosningsmaader anvendes, at han aner en Enhed i det Mangfoldige. Ved Udregningen beholder han flere Mellemresultater og Slutninger i mente. Overgangen fra den elementære til den arithmetiske Regning gjøres ved, at de væsentlige Afsnit af det Foregaaende endnu en Gang føres frem for Bevidstheden i det særlige Dine med at finde det Ensartede og Beslægtede.

Paa dette Trin er det Opgaven at samle det Spredte og at føre Eleven til Enhed i den store Mangfoldighed. Talfredsen ophører at være begrænset. Eleven bliver gjort bekjendt med vort Talsystem og de særegne Oplosningsmaader, der udledes deraf og finde Anvendelser i Regning. Arithmetiske Beregnelser blive indførte og forklarede, og Regler dannede i Medfør af Definitionen. Medens i den elementære Regning Tallet selv og dets Forbindelser bestemmer Fremgangsmaden, er paa dette Trin fornemmelig eller dog tillige Betegnelsesmaden det ledende. Paa dette Trin indtræder med Hensyn til Oplosningsmaaderne en Adskillesse i Hoved- og Tavleregning; her er denne Adskillesse naturlig og berettiget. Af de Regler, den hidtil gængse Praxis har dannet, optages dog kun de, der i og for sig ere forstaaelige, hvorimod alle de, der ere eller i Tiden kunde blive vildledende, forkastes og erstattes af andre; thi Regningen bør ikke af misforstaaede saakaldte praktiske Hensyn optage og udøve Noget, Matematikundervisningen skal have Ulejlighed med at udrydde. Øvelsesmaterialet for dette Kursus findes i Regnebogens 1ste Deel 2den Afdlg. fra Side 46—78 og i 2den Deel fra Side 1—33; 72—83; 90—97.

Definitioner, Oplysninger og Regler, der her forekomme, slutte sig noie til Prof. Steens „Elementær Arithmetik“ som Indledning til den rene Mathematik.“ De Sætninger, der især have praktisk Betydning paa dette Trin og der bestemme til at forlade den gængse Opsætningsmaade og erstatte den ved en anden, ere følgende:

1. En fleerdeleddet Addend multipliceres eller divideres ved at hvert Led multipliceres eller divideres.
2. Et Produkt af flere Faktorer multipliceres eller divideres ved at en af Faktorerne multipliceres eller divideres.
3. Multiplifikator maa altid være ubenævnt; Kvotienten er ubenævnt, naar baade Divisor og Dividendus ere benævnte, derimod benævnt, naar Dividendus er benævnt og Divisor ubenævnt.
4. Divisor og Dividendus funne skrives i Form af en Brøk, og omvendt kan enhver Brøk skrives som Divisor og Dividendus.

Bed Venyttelsen af 1 og 2 vises, hvorledes en Brøk forkortes, multipliceres eller divideres, hvad enten Tælleren eller Nævneren bestaaer af een eller flere Addenter eller Faktorer.

Hør Eleven erfjendt disse Sætninger tilbørlig, vil det være let for ham at indsee den Opætningsmaade, Skolen bruger. Hvor den væsentlig er afgivende fra den gængse, oplyses bedst ved nogle Exemplar.

Opgaven er at gjøre 1152 β til Rd.

Eleven siger: 96 β er 1 Rd.; saa ofte jeg altsaa har 96 β har jeg 1 Rd.; jeg har altsaa at undersøge, hvorofte jeg har 96 β, og saa ofte at tage 1 Rd. Denne Tanke skal Opsætningsmaaden udtrykke nviaglig. Dette står saaledes:

$$\frac{1152 \beta}{96 \beta} \cdot 1 \text{ Rd.} = 13 \text{ Rd.}$$

Opgaven er at gjøre 126 Rd. til β.

Eleven siger: 1 Rd. er 96 β; saa ofte jeg har 1 Rd. har jeg

96 β; jeg har altsaa at undersøge, hvor ofte jeg har 1 Rd., og at tage 96 β saa mange Gange. Den hertil svarende Op-
sætningsmaade er følgende:

$$\frac{126 \text{ Rd.}}{1 \text{ Rd.}} \cdot 96 \beta = 13096 \beta.$$

Opgave: Hvad koste 5 Tdr. $7\frac{3}{4}$ Skpr. naar $1\frac{4}{5}$ Td.
koster 7 Rd. 3 $\frac{1}{4}$ $12\frac{3}{8}$ β (see Side 34).

Den Opsætningsmaade, der bruges paa dette Trin og efterat ovenstaaende Sætninger ere indsete, er følgende:

$$\frac{7 \text{ Rd. } 3 \frac{1}{4} 12\frac{3}{8} \beta \cdot 5 \cdot 191}{9 \cdot 32} = 25 \text{ Rd. } 1 \frac{1}{4} 12\frac{129}{256} \beta.$$

Opgave: $7\frac{5}{9}$ Etter koste 476 Rd. 5 $\frac{1}{4}$ $9\frac{7}{18}$ β, hvad
koste $4\frac{5}{6}$ Etter?

Opsætning:*)

$$\frac{476 \text{ Rd. } 5 \frac{1}{4} 9\frac{7}{18} \beta \cdot 9 \cdot 29}{68 \cdot 20 \cdot 6} = 15 \text{ Rd. } 1 \frac{1}{4} 8\frac{2493}{16320} \beta.$$

Denne Opsætningsmaade anvendes ogsaa ved saakaldt sammen-
mensat og omvendt Reguladetri, Kjæderegel og resiste Regel,
t. Ex.

Opgave: 12 Mand kunne udføre et Arbeide i 52 Dage ved
daglig at arbeide 10 Timer; hvorlænge ville 16
Mand være om at gjøre Arbeidet færdigt, naar
de daglig arbeide 12 Timer?

$$\text{Opsætning: } \frac{\frac{13}{13} \text{ Dage} \cdot \frac{1}{12} \cdot \frac{5}{10}}{\frac{4}{16} \cdot \frac{6}{12}} = 32\frac{1}{2} \text{ Dage.}$$

Opgave: P. har om Sommeren 16 Arbeidere, hvilke arbeide
4 Dage ugentlig 12 Timer daglig i 10 Uger, og

*) De mindre Tal betegne det Resultat der fremkommer ved Forkortningen.

derfor faae $213\frac{1}{3}$ Rd. Om Vinteren kan der ifkun anvendes 8 Timer om Dagen paa Arbeidet; han leier derfor 24 Arbeidere i 12 Uger med 6 Dages Arbeide om Ugen. Naar nu hver Arbeider om Sommeren udretter $\frac{1}{5}$ mere Arbeide end om Vinteren (i lige mange Timer), men P. alligevel giver $\frac{1}{8}$ mere Løn om Vinteren end om Sommeren, hvormegen Arbeidsløn udbetales han saa i 12 Vinteruger.

$$\begin{array}{r} & & 1 \\ & 3 & 6 & 1 & 1 \\ \hline 213\frac{1}{3} \text{ Rd.} & 24 & . & 72 & . & 8 & . & 5 & . & 9 \\ & 16 & . & 40 & 12 & . & 6 & . & 8 \\ & 2 & 8 & 1 & 1 & 1 \end{array} = 360 \text{ Rd.}$$

Opgave: Naar $\frac{5}{9}$ Læst Rug koste 30 Rd. 1 $\frac{4}{7} 15\frac{5}{7}$ β , saa skal et Brød til en vis Præs veie $2 \frac{7}{13}$ Lød, hvormeget bør det veie, naar $11\frac{1}{13}$ Skpr. koste $3 \frac{4}{9}\frac{1}{12} \beta$?

Opfætning:

$$\begin{array}{r} & & 3 \\ & 9 & . & 11 \\ \hline 30 \text{ Rd. } 1 \frac{4}{7} 15\frac{5}{7} \beta & . & 5 & . & 12 & . & 8 & . & 13 \\ & 4 \end{array} = 2 \frac{4}{7} 14\frac{1423}{7280} \beta$$

$$\begin{array}{r} & & 3 \\ & 7280 & . & 629 \\ \hline 2 \frac{7}{13} & . & 129503 & . & 12 \end{array} = 1 \frac{7}{13} 30\frac{3793718}{3720535} \text{ Lød.}$$

Det er er en Selvfølge, at Eleverne gjøres opmærksomme paa, under hvilke Forudsætninger slige Opgaver overhovedet kan kunne løses. Det sees jo let, at alle de ved de sædvanlige Opfætningsmaader brugelige Nemheder ogsaa kunne finde Anvendelse ved denne Opfætningsmaade.

Opgave: Hvad koste 1 Tdr. Rug, naar 9 Tdr. Rug ere lige saa dyre som 7 Tdr. Hvede, og 15 Tdr. Hvede ere i Præs med 28 Tdr. Byg og 21 Tdr.

Byg koste det samme som 29 Tdr. Havre og
12 Tdr. Havre koste 48 Rd?

Opsætning:

$$\frac{4}{48 \text{ Rd.} \cdot 29 \cdot 28 \cdot 7}{\phantom{48 \text{ Rd.} \cdot 29 \cdot 28 \cdot 7}}^1 = 8 \text{ Rd. } 1^{121/185} \beta.$$

1   3

Bed given Lejlighed gjøres Eleven ogsaa bekjendt med de gængse Opsætningsmaader, i dette Tilfælde ved at de horizontale Rækker dannes til vertikale.

Dette Kursus varer i to Åar:

A. har ugentlig 2 Timer; det Materiale, der skal regnes, findes i Regnebogens 1ste Deel 2den Afdeling fra Side 46—78 og i 2den Deel fra Side 1—12. For dem, der ere bestemte til Studeringer, afsluttes hermed den praktiske Regning og Mathematikunderviisningen har den Opgave af og til at vedligeholde og udvide den erhvervede Færdighed, ved ogsaa til Oplysning og Indøvelse at give Opgaver med numeriske Værdier.

B. har ugentlig 2 Timer, Klæssens Pensum er Regnebogens 2den Deel fra Side 11—33; 72—83; 90—96. I denne Klasse træder særlig Mathematikunderviisning til.

III. Anvendt Regning, (kun for Realklasserne).

Her er det kun Regningens Opgave at orientere Eleven med Hensyn til den Anvendelse, Tallet faaer i Livet. Har Eleven paa de foregaaende Trin bragt det til den tilsigtede Modenhed, saa møde der kun ringe Vanfæligheder paa dette Trin. Der lægges ved enkelte Afsnit især Vægt paa den skriftlige Fremstilling, Eleven regner ogsaa ofte paa Skolen med Pen og Blæt. De Forhold, hvori Eleven føges orienteret, sees af Øvelsesmaterialet, som findes i Regnebogens 2den Deel fra Side

33—144 og i 2den Deels 2den Afdeling fra Side 1—48. De væsentligste Forhold med fremmed Maal, Mont og Vægt indprentes i Hukommelsen. Ved Slutningen af dette Kursus vil Eleven være iftand til at udføre Kursusberegninger og at beregne en Faktura i saadant Omfang, som Bogen angiver. Til disse Afsnit findes i Svarbogen saa udsørlige Oplysninger, at en videre Paapegning af Fremgangsmaaden derved er gjort overslædig.

A. har ugentlig 2 Timer. Klæssens Pensum er 2den Deel fra Side 33—123. De Afsnit af dette Pensum, der allerede ere regnede paa det foregaaende Trin, forbrigaas her, og af det Øvrige regnes ikke mere end der er nødvendigt for at Eleven kan orientere sig med Sikkerhed og Lethed. De Opsætningsmaader, der ere lært i det andet Hovedaftsnit, komme her til Anvendelse.

B. har ugentlig 2 Timer. Klæssens Pensum er 2den Deel fra Side 123—144 og 2den Deels 2den Afdeling fra Side 1—48. Hermed afsluttes Regneundervisningen med numeriske Værdier for Realstolens Bedkommende.

I Pigeskolen

er Trinfolgen og Fremgangsmaaden aldeles den samme som i Drengeskolen for den elementære Regnings Bedkommende, kun vil Alderen og Klæssen ikke være tilsvarende. Ved den arithmetiske Regning gaaes der med Pigerne en væsentlig forskellig Bei. De blive ved at regne Opgaver paa den Maade, som er viist ved Slutningen af det elementære Kursus. De blive gjorte bekjendte med Talsystemet og med de brugelige Opsætningsmaader, og addere de

---

At Skolen ikke endnu har kunnen bringe alle Klæsser paa det normale Trin, har sin Grund i, at de fleste Elever, Skolen modtager i en øldre Alder, ere undervist efter andre Grundsætninger og ikke medbringe de Forudsætninger, der svare til deres Alder. De lavere Klæsser ere nærmest ved den normale Plan.

4 Species, der deraf udledes. De lære at læse og anvende Decimalbrof og at addere større Brøker ved Hjælp af Generalnævner.

Den anvendte Regning berører en stor Deel af det, der er fremhævet i ovenstaaende Underviisningsplan, men Gjenstandene behandles i langt ringere Omfang. Pigerne have ogsaa nogen Øvelse i Procentregning og blive for en Deel gjorte bekjendte med udenlandst Mont, Maal og Vægt, ligesom de ogsaa lære noget af at beregne Flade- og Kubikindholdet. Da en speciel Oversigt langt lettere vilde kunne gives, naar der tillige kunde henpeges paa et Øvelsesmateriale, der supplerede den elementære Regning og der særlig var indrettet efter Pigernes Tær i de øverste Klasser, saa udsettes en detailleret Angivelse af Underviisningsgangen til den Tid, et saadant Materiale er tilveiebragt, og her paapeges kun gjennem et Par Exemplarer, hvorledes de elementære, anstuelige Opløsningsmaader meget godt slaae til.

Opgave: Til en Hjole bruges 16 Allen Tøi af 7 Kvarteers Brede; hvormange Allen bruges, naar Tøiet kun er $5\frac{1}{2}$ Kvarteer bredt?

Opløsningen:

$$\begin{array}{rcl} \text{Bed } 1 \text{ Kvarteers Brede bruges } 16 \text{ Allen . } 7 = 112 \text{ Allen} \\ " \frac{1}{2} " " " 112 " . 2 = 224 " \\ " \frac{11}{2} " " " 224 " . 11 = 20\frac{4}{11} \text{ Allen} \end{array}$$

Opgave: Hvad kostet et Gulvtæppe til et Bærelse, der er $7\frac{1}{2}$ Allen dybt, 8 Allen bredt, naar 1 Allen af $5\frac{1}{2}$ Kvarteer bredt Gulvtæppetvi kostet 7 $\frac{4}{5}$ 8 ß?

Beregning: Eleven deler den Flade, som Gulvet danner, efter Breden i Strimler af $\frac{1}{2}$ Kvarteers Brede og finder, at de $7\frac{1}{2}$ Allens Dybde tilstede, at der gjøres 60 Strimler af $\frac{1}{2}$ Kvarteers Brede og 8 Allens Længde, som i een Længde vil være

480 Allen. Der udfordres altsaa 480 Allen Toi af $\frac{1}{2}$ Kvarteers Brede. Da imidlertid Gulvtæppetviet er $\frac{11}{2}$ Kvarter bredt, udfordres der kun 480 Allen : 11 = $43\frac{7}{11}$ Allen, som af rundes til $43\frac{3}{4}$ Allen.

44 Allen koste $1\frac{1}{4}$ Rd. . 44 = 55 Rd.

$\frac{1}{4}$ Allen koste $7 \frac{1}{2} 8 \beta : 4 =$ " — $1 \frac{1}{2} 13 \beta$

$43\frac{3}{4}$ Allen koste . . . . . 54 Rd. $4 \frac{1}{2} 3 \beta$

Naar Diet fæstes paa Skolens endelige Formaal, maa vel den enkelte Dags eller Times Gjerning tage sig høist ubetydelig ud. Det er dersor vel ikke saa behynderligt, at adskillige Forældre og Clever mene, at det ikke kommer saa noie an paa en enkelt Dag eller en enkelt Time, og at Eleven dersor af og til ønskes fri for Skolen, naar der er en Fødselsdag eller lignende Anledning.

Clever, der have anmodet om en Fritagelse for at nyde en eller anden Formøielse, have vistnok modtaget det Indtryk, at Skolen ikke gjerne tilstaaer en saadan Fritagelse. Skolen vedgaaer da ogsaa villsig, at dens Bestræbelser gaae ud paa, at gjøre slige Forsommelser saa sjeldne som muligt. Dette kunde nu for Mange synes at være et Pedanteri eller endog en Strenghed, der ikke kan bringes i Samflang med det humane Forhold, Skolen ellers søger at tilveiebringe i sit Forhold til Cleverne. Det er dersor neppe oversleddigt, at Skolen udtaler sig noget nærmere om dette Punkt. Det hører til de smaae Ting, men en rigtig Burdering deraf vil let forebygge Missforstaelse.

Vel er det saa, at det, Barnet udretter i en enkelt Time eller en enkelt Dag, kun er ringe i Sammenligning med det, der skal naaes, og var der ikke Tale om andet, end det lille

Tab, som Eleven lidet, vilde Skolen naturligvis gjerne paa-
tagte sig den Ulejlighed at oprette dette Tab og derved bidrage
til, at Eleven kunde nyde en længelselsfuld attraaet Fornøiesse.
Skolen paatager sig jo meget villig den langt større Ulejlighed
at bringe de Clever, der ved længere Sygdom eller af lignende
Aarsager have maattet forsømme Undervisningen, til at ind-
hente det Forsømte. Men her er Tale om meget mere. Naar
Eleven træder ind i Skolen, træder han under Pligtens Herre-
domme og paatager sig den Opgave, at udføre de mange smaae
Ting med Trosttab, og Skolens Hverv er det at styrke Trostaben
og Samvittigheden og at bidrage Sit til, at Eleven kan staae
imod, naar de smaae Fristelser komme, der ville løkke ham fra
at opfylde sine Pligter. Og der gives kun faa Clever, der ikke,
naar de sege Fritagelse for Skolen, have en umiddelbar Følelse
af og bære Bidne om, at de derved svigte Trostaben og at de
give efter for en Fristelse. Og deri ligger just Faren. Naar
Skolen virker til, at Eleven betragter og behandler de smaae
Ting som store og vigtige Ting, og naar den stiller en nojagtig
og samvittighedsfuld Opfyldelse af disse Pligter som en væsent-
lig Betingelse for, at Eleven kan staae i et godt Forhold til
den, saa kan den ikke godt staae lige over for de samme Clever
og sige: Ja, det er kun en ringe Ting, Du forsømmer; det,
Du ønsker, er vigtigere. Den vilde svigte sin Opgave, naar
den ikke i et saadant Dieblif, hvor Fristelsen seirer over Pligten,
vilde stærpe Samvittigheden.

Ligesaadan synes det jo at være med at komme for silde om
Morgenens, og dog maa Skolen lade sig være magtpaalig-
gende at vække Følelsen hos Eleven af, at her ikke er Tale om
1 eller 2 Minutters Forsømme, men om at han har givet
Bidnesbyrd om, at Pligtfolelsen ikke har været stærk nok til at
besiege Modstanden og Fristelserne.

Selv seet fra Fornøiesens Standpunkt, vil Eleven jo nyde
den med en langt større Freidighed og Inderslighed, naar han

har Følelsen af, at han først har opfyldt sin Pligt. Som oftest bliver Barnet dog fjed af Tiden og godtgjør saaledes, at det harde været bedre, om der harde været mindre Hastværk. Skolen kan mærke en ejendelig Forskjel paa dem, der tildt, og dem, der næsten aldrig syge Fritagelser, og den kan ikke andet end see med stor Glæde paa en Elev, hos hvem Altræaen efter Fornoielse staarer under Pligtens Herredomme.

Og naar vi faste et Blik paa Livets Forhold, maae vi da ikke erkjende det for en stor Dyd, naar vi see denne Troskab i smaae Ting. De Pligter, en Moder har at opfylde, ere jo som oftest og enkelvius betragtede, smaae Ting, og dog hviagte vi den Moder, der med Troskab varetager disse Pligter. Er ikke det, der udrettes igjennem denne Troskab, en stor Velsignelse for Huset, en Velsignelse, der savnes hvor Fornøielsen sættes over disse smaae Ting.

Er det i det Hele taget ikke hviist farligt at prutte med Pligten, at ville inddele i smaae Ting og i store Ting. Sandelig, der hører en langt større Kraft til at være udholdende og tro i de smaae Ting end der fordres til at udføre en eller anden heroist Gjerning. Om ogsaa Historiens Alarbøger tale om de sidste og ikke lægge Mærke til de smaae Gjerninger, jaa have dog disse en Forjættelse, der nok kan holde stadesløs: at den der har været tro i det Mindre, skal sættes over det Større.

Skolen nærer det Haab, at de ørdebe Forældre samstemme med den i de her antydede Anstuelser, og at de ville være meget varsomme med Tilstaaelsen af slige Fritagelser og ikke misfjende Betydningen af, at Skolen gjør Veien til dem noget træng. Den maa saaledes for at tilstaae en saadan Fritagelse nødvendig ubede sig en skriftlig Underretning fra Forældrene.

Da der ikke haves flere Gremplarer af Nr. 1—3 af Meddeleserne til Elevernes Forældre, og Skolen dog maa ønske, at nogle af de Punkter, der i dem ere komne under Dmtale, ogsaa maa komme til de Forældres Kundstab, der ikke have faaet disse Meddelelser, jaa astryffes her nogle enkelte Stykker af Nr. 1 og 2, ligesom ogsaa Bestemmelserne om Skolelunnen, saaledes som disse senere ere modificerede.

Jeg haaber, det vil billiges, at jeg i de Meddelelser, jeg af og til agter at gjøre, og der kun ere bestemte for Forældrene, altsaa have et mere fortroligt og individuelt Præg end ellers Skoleprogrammer have, indstrænker mig til de Punkter, om hvilke jeg antager, at der hist og her finder en anden Opsatelse Sted end den, Skolen erkender for den rette. Det ligger jo i Sagens Natur, at de enkelte Gjenstande kun kunne paa-peges og at der maa gjøres Afskald paa en udtommende Behandling. Skolemanden, hvis hele Opgave jo netop gaaer ud paa, at komme til Klærhed om Barnet og at efterspore de Love og Betingelser, til hvilke Barnets heldige Udvikling er bunden, og der har en langt større Lejlighed end Hjemmet til at gjøre de meest forskjellige Tagtagelser, maa paa mange Punkter komme til en klarere og sikrere Erfjendelse, end det under sædvanlige Forhold kan være Tilfældet med Forældre, hvis Kraft og Interesse jo for største Delen bliver taget i Beslag af de Pligter og det Arbeide, Livsforholdene paalægge, og der, selv med den bedste Willie, ikke kunne ofre deres Børn den Tid og Kraft, de kunde ønske.

Det er vel ikke sædvanligt ved slige Meddelelser at sege en Forstaaelse og en derpaa grundet Samvirken tilveiebragt imellem de to store betydningsfulde Faktorer i Barnets Udvikling: Hjemmet og Skolen; men Skolen kan dog ikke derved bevæges til at opgive et Middel, hvorved den troer at kunne fremme sit Dniemed, tilmed da der jo i det Hele ikke mangler Erfaringer, der godtgjøre, at en saadan Forstaaelse og Samvirken til

stor Skade for Elevernes Udvikling ingenlunde finder Sted i forønstet Grad. Og dog vil Skolen uden en saadan Medvirkning ikke kunne blive Herre over de Vanfæligheder, med hvilke den har at kæmpe, ikke kunne indvirke saaledes paa Eleven igjennem Undervisningen, at Erfjendelsen, Følelsen og Billien træde i gjenstig styrkende Verelvirkning; derimod vil Troen paa, at Skolens Anskuelser og Bestræbelser staae i Samklang med Forældrenes Ønske, give Skolens Virksomhed Estertruf, Udholdenhed og den fornødne Optuntring.

Det kan ikke være Meningen, at enhver Bestræbelse eller enhver Personlighed, der medvirker til Skolens Maal, skal finde alle Forældres Sympathi; der gjøres kun Fordring paa en Overeensstemmelse i det Væsentlige, paa en Tillid, der styrker de Bestræbelser, der have Barnets Wel for Øie, om de end i enkelte Tilfælde maatte erkendes for mangelfulde eller forfeilede. Det vilde ikke fremme Skolens Virksomhed synnerligt, om Forældrene ogsaa samstemmede med Skolens almindelige Maal, hvis de derhos dog nærede Mistillid til de Midler, hvorved Malet søger naaet. Det vil viistnok ikke slaae feil, at det barnlige Instinkt meget snart vil opdage og dele denne Mistillid, og at der i Barnet derved vil fremkaldes en Twivl, hvorved Skolens Bestræbelser ville svækkes, og det netop i hvi Grad ved saadanne Clever, der have først Trang til Skolens usvækkede og fulde Paavirkning. Det er jo netop en almindelig Kjendsgjerning, der ogsaa stadsfæstes i Børneverdenen, at den menneskelige Natur er saa tilbuelig til at dække egen Skrøbelighed ved Andres, hvad enten denne saa er virkelig eller kun indbildt.

Skolens Forhold til Hjemmet maa nødvendigen være et Tillsidsforhold. Det vilde næppe være foreneligt dermed at dadle Skolens Indretninger, Foranstaltninger eller Paabud i Børnenes Paahør, men viistnok stemme langt bedre saavel med Forældrenes som Børnenes velforstaede Interesse, naar man ikke udtalte Dabel eller Twivl i Børnenes Paahør, men direkte afsætte Skolen

Forklaring om hvad der maatte forekomme forfeilet eller urimeligt. Det vilde da maafee ikke sjeldent vise sig, at det, som vakte Twivl og som man var tilbøelig til at fordomme, var Frugten af lang Erfaring og Estertanke, eller et Brudstykke af et heelt System, der maa kjendes, før det Enkelte bedommes; undertiden maafee ogsaa Folgen af et begaaet Misgreb eller en Ulagtsomhed fra Skolens Side, hvis Gjentagelse neppe forhindres ved Dadel, der ikke kommer til Skolens Kundskab, men kun ved en direkte Henvendelse til den. Der kan ikke anvendes for megen Varjomhed for at modvirke den hensynsloose, smaalige Kritiseren, der synes at være Tone hos en stor Deel af Ungdommen; det seer sikrest derved, at de Vorne — her Skolen og Hjemmet indbyrdes — begrænse deres Kritik og syge at anbringe den der, hvor den kan gjøre Virkning. Skolen vil paaførre saadant som et Bevis paa Velvillie og Samvirken med den og skal altid have et aabent Øre for og med Velvillie modtage de Meddelelser, Forældre ville gjøre den i Barnets Interesse. Dens Virksomhedlettes desuden overordentligt ved, at den veed, under hvilke Forhold Barnet lever i Hjemmet. Hvor ganske anderledes let kan saa det individuelle og barnlige Liv forstaaes og ledes. Eigesaa vil ogsaa Hjemmet langt bedre kunne understøtte Skolens Virksomhed, naar den er bekjendt med og bisfalder, hvad Skolen tilsigter.

Skolen føler sig saameget mere forpligtet til strax og med Eftertryk at henlede Opmærksomheden paa dette Punkt, da den ikke i samme Grad, som Hjemmet, har Midler til sin Raadighed, hvorved de Twivl, der saaledes væffes og næres, og der ofte føres langt ud over den tilsigtede Grændse, kunne tilintetgjores, da den savner den naturlige, medføgte Kjærlighed, der ikke alene gjør, at Barnet boier sig under Hjemmets Tugt og Formaning, men der tillige dækker alle Hjemmets Fejl og skjuler dem for Verdens Dine. Er ikke den Tilbørelighed, som saamange Clever have til at fortælle om de Fejl, de troe at

have opdaget i Skolen, ofte et Beviis paa, at de staae i et andet Forhold til Skolen end til Hjemmet, og ere slige Fortællinger, som oftest ubevidste Forseg paa at faae Forældrene med paa deres Side, ikke ofte en Gjenklang af den Tone, der er gjældende i Hjemmet med Hensyn til Skolen. Det er saa naturligt, at Barnet ubevidst træder i en vis Kamp med Skolen. Medens det i Hjemmet har haft en stor Frihed, Frihed til at kunne drømme og lege saameget som det vilde, medens det i Hjemmet næsten overalt fulgte sin egen Willie, skal det i Skolen stadigen arbeide, det maa ikke falde hen i Drømmerier, det skal give Alskald paa den gyldne Frihed og stadigen følge Andres Tanfegang. Det er janvelig et saadant Offer for Barnet, at man vel maa bære noget over med, at det til Gjengjæld fører en lille Krig med Skolen. Men anvendes der ikke i Tid den formodne Varsonhed, hjælper Hjemmet med sin alformaaende Kjærlighed ikke til, saa vil der i Tiden kunne udviske sig et Forhold, der er i høi Grad farligt for Eleven. Thi naar den Tid kommer, da Barnet ikke længere alene tilhører Hjemmet, men tillige med mysgjerrige Blifte seer ud i Verden, naar det staarer paa Grændsen af Barnomsalderen, skalde da Hjemmet ikke føle Trang til en kraftig Medvirkning fra Skolens Side, Trang til igjennem Sandhedens Lys at faae den Taage spredt, hvori Fristelsen søger at omhylle det barnlige Sind, skalde det da ikke være en stor Belgjerning, om Skolen formaade at holde den Unge ved Viisdommens Kilde. Men hvor skalde den faae Kraften dertil, naar denne stadigen var bleven svækket ved Twivlen? Selv hvor Forholdet imellem den enkelte Familie og en Skole opløses, ber man være meget forsigtig med, at ikke Elevens Agtelse for Skoleunderviisningen overhovedet derved faaer et Knæk; ved hensynslos Bedømmen af den enkelte Skoles Gjerning vækkes der hos Eleven Tanfer, der i de nye Forhold, i hvilke han træder ind, kun kunne være til Skade for hans heldige Udvifling.

At jeg besluttede mig til ved Siden af en Drengeskole tillige at oprette en Pigeskole, har tildeles sin Grund i stedlige Forhold, der ikke tilstede at binde dygtige Lærerkræfter til Skolen, naar de ikke væsentlig kunne sysselsættes eller dog faae et større samlet Timeantal der. Ogsaa det Hensyn, at en stor Deel af Læremidlerne, Samlinger og deelige, paa denne Maade lettere kan tilveiebringes og være til fælles Benyttelse, turde vel tillægges nogen Vægt.

Desuden kan det vistnok ogsaa have sine Misligheder, at Barn af samme Familie undervises efter ofte aldeles forskellige Principer, thi som Skolen kræver en vis Enhed, saaledes og iaa Familielivet; det vilde maaske dog vise sig at være til ikke siden Gavn for Sødfende, at deres Undervisning ledes i det Væsentlige efter de samme Grundsetninger og meddeles, saavært muligt, af de samme Lærere. Det kan dog sikkert have betenkelige Følger, at f. Ex. Religionsundervisningen og den historiske Undervisning meddeles til Sødfende af Lærere og ledes af Bestyrere, der staar paa et aldeles forskelligt Standpunkt. Derved bliver ofte Trivlen paa et ubørretiget Trin fastet ind i Barnets Sjæl, der vækkes ofte altfor tidlig en Kritik derved, der er til ubodelig Skade for den troende Til- egnelse af Kristendommens Lærdommme og der svækker den Alvor og Ro, med hvilken de historiske Begivenheder skulle opfattes. Det forespørger mig som en Mulighed, at en Skole med Afdelinger for Piger og for Dreng, men styrede efter de samme Principer, vilde kunne bidrage ikke saa lidet til at frugte Sødfende nærmere til hinanden, og skabe en fælles Tradition for begge Kjøn, der kan have en særdeles gavnlig Indflydelse paa det fremtidige Liv.

Ogsaa for Hjemmet vil det være en Lettelje, at det kun behøver at vise Tillid og Medvirking paa eet Sted, medens det ellers ligesom maatteaabne Døren til to Sider, træde i et

fortroligt Forhold til to Steder, der ofte virke efter meget forskellige Grund sætninger.

Jeg henstiller tillige til velvillig Overveielse, om den øengste-lige Uffsondring af Bornene, som man ofte troer at maatte gjøre i Udviklingens, Dannelsens eller Moralitetens Tjeneste, ikke netop medfører Onder, der ere langt værre end de, man vil bekæmpe. Her er jo Tale om noget ganske Andet end en stedlig Uffsondring, her er Tale om en Aldstillesse i det Væsentlige.

I Barnets egen Natur og Trang synes en saadan Aldstillesse ikke at være begrundet. Livets Maal, deres endelige Bestemmelse er eens, og de store og rige Hilder, af hvilke Viisdommen øfes og der skulle give dem een Tro, eet Haab og een Kjærlighed: Alabenbaringen, Historien, Naturen og Sproget, ere jo fælles for begge Kjøn. Men det ved en nærmere Betragtning ikke skulle vise sig, at Underviisningen hos Pigen har samme Opgave og væsentlig er henvist til de samme Midler, som hos Drengen, og at den generelle Forskjel, der er imellem Pigens og Drengens Individualitet, ene har sin Grund i den eiendommelige Maade, hvorpaa den erhvervede Erfjendelse forarbeides af dem.

Om det ogsaa ikke staer i denne Skoles Magt at rokke den herskende Tankegang med Hensyn til den pædagogiske Kvarantæne, saa nærer den dog Haab om ved sin hele Indretning nogenlunde at kunne formindskede de slemme Folger deraf. I hvert Tilfælde skal den staar imod, naar en reen materiel Livsbetragtning vil gjøre sig gjældende med Hensyn til Pigernes Underviisning. Det er førgeligt, at Forældre med Hensyn til Dannelsen ofte gjore saa stor Forskjel paa Dreng og Piger. Disse, mener man ofte, behøver ikke den omhyggelige og grundige Underviisning, som hine, de kunne gjerne noies med noget mindre. Det er sandelig ikke godt, at Piger og Dreng skal arve saa ulige af de Skatte, Underviisningen kan medføre; Pigerne blive brestholdne ved, at Underviisningens

Goder væsentlig vurderes efter den Pris, de have paa Livets Marked. Ja, naar Brodet var det eneste og høieste Maal i Livet, naar Kundskaber kun harde Værdi, forsaavd de medføre Gage og en indbringende Livsstilling, saa var det jo begrænset, at Forældrenes Kjærlighed kunde stå til saa ulige imellem Pigerne og Drengene; sees derimod hen til den Trang, Kvinden har med Hensyn til sin egen Tilværelse og til den Brug, hun har for Underviisningens Skatte i sin Stilling som Huusmoder, hvor hun jo ikke alene færdes i udvortes Sysler, men ogsaa skal oplade Børnernes Ære og Hjerte for alt Godt og Edelt, ligesom vogte den hellige Ild, saa bliver det usorsvarligt at sætte Pigerne paa Kundskabens Overdrev, medens man giver Drengene den hele Fylde. Det kunde dog nok vise sig, at de Øfre, Dannelsen kræver af Forældrene, fuldt saa godt forrente sig hos Pigerne som hos Drengene, naar man kun vil oppebie de noget forsfjellige Terminer. Og i Grunden unde dog vistnok Alle Pigerne de samme Goder som Drengene; det er vel mere et øengsteligt Blik paa Barnets tilkommende Stilling i Livet især med Hensyn til Erhverv, der fremkalder de egoistiske Beregninger og der for en Stund beseirer den naturlige Kjærlighed. Skolen gjør sig imidlertid Haab om, at det vil vinde Bisald, at den holder sig fri for at dele Medansvar og Medsyld i saa Henseende, men derimod har samme Maal i Sigte med Pigerne som med Drengene og med samme Alvor søger at næae dette Maal.

I hvor ung en Alder Skolen kan modtage Clever, beroer paa, hvorvidt Barnet er modtageligt for Underviisningen. I tvivlsomme Tilfælde vil en lille Prøvetid, som Barnet tilbringer paa Skolen, jo snart afgjøre om det har den fornødne Modenhed. Skolen modtager unge Clever helst uden al særlig Forberedelse, altsaa uden at de kjende Bogstaver eller ere øvede

i det, der som oftest ansees for nødvendigt. Skolen maa jaa meget mere ønske at faae Barnet lige fra Hjemmet, uden at det har nydt nogen egentlig Underviisning, som den ingenlunde kan dele den Anstuelse, at man ikke behøver at tage det saa noie med den første Underviisning, at paa dette Trin en hvilken som helst, kun nogenlunde samvittighedsfuld Underviisning kan være god nok, og at billigt Kjøb der er bedst Kjøb. Denne Anstuelse indeholder en Vildfarelse, der i sine Folger ofte er høist fordærvelig for Barnets hele fremtidige Udvikling. Det er ikke alene høist missigt, at det første Stadium af Barnets Udvikling, der kan ansees som omtrent afslutter ved det 10de Aar, paa denne Maade saare let falder i to Dele, der ingenlunde staae i Forbindelse med hinanden og hvoraf den første, der som oftest besørges ifølge et naivt Skøn og uden klar Bevidsthed om Maaleet og Midlerne, saare sjeldan er en Forberedelse til den sidste. Er den Opgave, der er stillet Skolen, overhovedet ingenlunde set at løse, saa er den dobbelt vanskelig paa det første Trin, hvor ligesom Broen skal lægges fra Hjemmet til Livet, og Barnets ubundne Virke- og Videlyst skal begrændes og ledes. Enhver Familie har vel erfaret, at det er lettere at løsne end at binde. Dersom den første Underviisning ikke gik ud paa andet, end paa at lære Barnet mekanist at læse, skrive, regne eller strikke, saa vilde det være en ganske anden Sag. Men en Dressur, hvor godt den endogsaa udføres, er jo endnu langt fra at være en Underviisning. Vilde vel ellers Nogen, der vil opføre en Bygning, som Fundament tage tilfakke med nogle Steen og Stumper, der vare henkastede uden Plan og uden Bevidsthed om det, hvortil de skulle tjene; vil derimod ikke enhver Bygmester forbeholde sig selv at lægge Grunden, naar han skal overtage Garantien for Varigheden? Af hvad Grund skulle det være anderledes ved Underviisningen. Det er dog et betydningsfuldt Vendepunkt i Barnets Liv, naar

det begynder „at gaae i Skole“, de første Indtryk ere jo ogsaa her de varigste, netop fordi de ere de første.

Jeg har anset det for nødvendigt at berøre dette Punkt, da stedlige Forhold have medført en Praris, som ingenlunde kan ansees for heldig. Hvor det er af økonomiske Hensyn, at denne Praris følges, er det vistnok ofte at foretræffe, at lade Barnet et eller to Aar længere være uden al Undervisning, istedetfor at der ofte lægges en Grund, den fremtidige Undervisning skal have Ulejlighed med at bortrydde, hvilket sjeldent skeer uden Ulemper for Barnet.

Der er endnu et vigtigt Punkt, som Skolen anser sig opfordret til strax at henstille til velvillig Overveielse. Denne Skole gjør nemlig ingen Brug af daglige eller ugentlige Karakterer, Omflytninger eller lignende Midler, som ellers bruges for at befordre, Flid, Orden og god Opsørel, og hvorved der tillige gives Forældrene Meddelelse om Elevens Præstationer i saa Henseende. Istedetfor ville Forældrene i Reglen hvert Hjerdingaar faae Skolens Mening om Elevens Væren paa Skolen, om hans Flid, Fremgang og Opsørel tilstillet i en særlig til dette Brug bestemt lille Bog; desuden ville Meddelelser om enkelte Elever blive givne, enten mundtlig eller skriftlig, saa ofte der maatte findes særlig Anledning dertil.

Det er ikke alene Frygt for, at de saakaldte gode Hoveder, hvem den herskende Tankegang og Praris give saa overordentlig megen og fristende Næring for Forfængelighed og Egoisme, skulle tage Skade; det er heller ikke alene Medfølelse med de mindre godt Begavede, der som oftest sidde nederst i Klassen og stadi-gen komme hjem med mindre straalende Karakterer, og hvis Ungdom tidt forbitres af mange ufortjente Krænkelsser: der har bevæget Skolen til at forlade den vante Wei; det er ligesaa meget Betragtningen af Skolens egentlige Opgave og Under-

viisningens Endemaal, der har gjort det til en Samvittigheds-sag at bryde med den herfende Praris, tilmeld da Erfaringen jo bestandig giver mangfoldige Exemplar paa, at den langfra altid giver en sand og retsærdig Dom om Eleven.

Var det kun en uheldig, feitet, jaslet Brug, over hvilken der ved dette Middels Anwendunge kunde anføs, saa var deri jo kun givet Opfordring til større Paapassenhed og Samvittigheds-fuldhed, saa var det en Heil, Skolen kunde rette, og der var ingen Grund til en absolut Forkastelse. Men der er noget Andet, som Skolen ikke kan rette, og dette ligger i, at Elevens Tanker og Opmærksomhed stadigen blive dragne hen til noget Uvæsentligt, og at den menneskelige Natur, ligefra Barnsben af, er saare tilbøelig til at gaae efter det, der falder i Djinene, at nyde det, der pirrer Sanderne, at dømme og vurdere efter Oversladden og Skinnet, en Tilbørlighed, som saa ofte finder Næring og Understøttelse i de Vorres Væren og Stræben. Naar vi faste et alvorligt Blif paa de Forhold, under hvilke Barnet voxer op, og paa den Tankegang, af hvilken dets Ell-værelse bliver ledet saavel i Hjemmet som ogsaa i det selskabelige Liv, kunne vi saa negte, at Forfængelighed, Blodagtighed og Uhandhed meget ofte næres derved, at vi sprede istedetfor at samle Livet. Det kan vel ansees for oversludigt at godtgjøre Sandheden deraf ved enkelte Træk. Der gives vel ikke mange Familier, der aldeles kunne staae sig imod Tidens stærke Strom. Men skal da Skolen ogsaa følge Strommen?

Lader os faste et Blif ind i Skolen og paa Barnet, førend vi svare. Læreren er her bestjærtiget med af et troende og fyldigt Hjerte at tolke Herrens Bud: du skal elsker Gud over Alt og din Næste som dig selv. Ved de Træk, han henter fra Kristi Liv og Apostlernes Gjerninger, søger han at rense den ungdommelige Sjæl for Egenkjærlighed, Forfængelighed og alle de Bishensyn, der som oftest gjøre sig gjældende ved Menneskelets Handlinger. Timen er forbi, Alles Dine lyse, Alles Hjerter

ere gjennemstrømmede af den Kjærlighed, der har givet et Eksempel, hvortil Barnet ikke har set Mage. Skal Læreren nu aabne Protokollen, for at skrive Karakterer? Vilde det ikke se ud, som om han indbød Fjenden til at saae Klinte imellem Hveden?

De Fleste ville vistnok være tilbeielige til at frigate Skolen for at give Karakterer for Religion; for de andre Tags Bedkommende næres der dog endnu af Mange Twirl i saa Henseende. Men skulle da de øvrige Timer ikke netop tjene til at indøve og styrke det Erkendte, skal ikke al Undervisning føre til et og samme Maal, og al Gjerning være en Gudstjeneste?

Lader os tage et andet Eksempel. En Elev har ikke udført sit Arbeide, har ikke funnet staae imod Kristelsen, men ved Lærerens Indvirkning kommer han til at fortryde det oprigtigt, han lover Bedring og beder om Tilgivelse; skal Læreren nu, efterat han har tilgivet, skrive en daarlig Karakteer i Protokollen? Vilde det ikke være langt bedre, om Læreren sagde til ham: „Mit Barn, jeg har nu tilgivet dig, men skal du slige Forsommelser gjentage sig, og jeg ikke seer, at dit Lovstue er alvorlig meent, saa seer jeg mig nødsaget til at sætte dine Forældre i Kundstab derom; jeg haaber, du ikke gjor dem denne Sorg.“ Hvor ofte Læreren skal tilgive, forinden han gjor Brug af den udtalte Trusel, kan ikke bestemmes ved Tal, det maa aldeles afhænge af de særlige Forhold.

Og lader os nu et Døieblif dvæle ved den Time, i hvilken to Sødfende bringe deres Karakteerbog hjem. Den ene har næsten bare ug, uagter han kun har læst meget lidet over paa sine Lektier, men han har et godt Hoved og hans Lærer har den Gave at kunne fængsle hans Opmærksomhed og gjøre ham Sagen ret klar. Han saaer Ros af sine Forældre, vel endog en Extrabelønning. Den anden derimod, som er maadeligt begavet, og som desværre dertil er saa uheldig at have flere Lærere, der ved Undervisningen næsten ene indrette sig efter de flinke Hoveder, saa at han som oftest intet forstaaer af den, har næsten

bare maadelige Karakterer, især i Mathematik og Grammatik og lignende Gjenstande. Han har læst saa flittig, ja han har endog bedet til Gud, om det dog maatte gaae ham vel, thi han længes ogsaa inderligen efter at blive klappet paa Kinden og kaldt en brav Dreng af sine Forældre, som han elsker saa høit. Men lykkes det ham vel? Er det nu vel billigt og retsædigt, er det i Overeensstemmelse med Kjærligheden, at hans hele Barndom saaledes forbitres. Naar nu Hovmoden og Indbildsheden drager ind hos den ene og Misundelse og Mismod hos den anden, hvo bærer saa Ansvarret?

Men skal Skolen da følge med Strommen, eller bisalde de ærede Forældre ikke, at der seses at fremkalde Flid og god Opsæsel hos Børnene uden disse Hjælpemidler. Jeg nærer det faste Haab, at ogsaa denne Skole vil bekræfte de Erfaringer, jeg tidligere har hørt Lejlighed til at gjøre: at Eleven og saa uden Karakterer kan bringes til Flid og Orden, naar Læserne have det rette Greb, saad Interesse for Underviisningen og Kjærlighed til Børnene. Skolen vil ansee det for et stort Gode, dersom den i dette Punkt kunde gjøre Regning paa Samstemming, saa at de ærede Forældre ville paatage sig den ringe Ulejlighed at henvende sig personlig til den, naar de onse Oplysning om Et eller Andet angaaende deres Børn.

Endnu et Punkt er der, som Skolen troer ikke tidlig nok at kunne henlede de ærede Forældres Opmærksomhed paa. Det er dens Opgave ved den Underviisning, den giver Eleven, at sætte ham i Stand til selvstændig og uden fremmed Medvirking at udføre de Hjemmearbeider, der opgives ham; den maa derfor betragte det som stadeligt for hans fremtidige Udvikling, naar hans Eftier hjemme gjennemgaaes med ham eller han paa anden Maade hjælpes med sine Arbeider. Hjemmet har, efter Skolens Formening, gjort Sit, naar det bortrydder Alt hvad der kan aflede Elevens Tanker og Opmærksomhed fra hans Arbeide, folger hans Fremgang med Interesse og opmuntrer og styrker hans Willie, naar den synes at tage i Kraft og Udholdenhed. Naar Eleven derimod har Udsigt til

Hjælp hjemme, er der langt mindre Opsordring for ham til stædig og inderlig Opmærksomhed for at tilegne sig og blive Herre over Undervisningsstoffet, hvorfør ogsaa Erfaring viser, dt saadanne Clever snart kommer til at staae tilbage for dem, der vide at hjælpe sig selv. Om ogsaa Elevens Bestræbelser for at udføre et Arbeide i enkelte Tilfælde mislykkes, saa er derved Intet tabt, thi Skolen faaer da Lejlighed til at see, i hvilken Retning den maa give yderligere Hjælp og Anvisning, medens den bliver ledet paa Wildspor, naar den bringes til at ansee Eleven i stand til at udføre det Arbeide, han dog ikke selv har udført. Og denne Sag har endnu en anden Side; thi Eleven maa vænnes til at føle et Ansvar ligeoverfor Undervisningen. Medens han paa den ene Side trygt maa kunne fremføre sin Anmeldelse om, at han ikke har udført et eller andet Arbeide, naar han har Bevidstheden om, at Skylden ikke ligger hos ham, maa han paa den anden Side ogsaa føle alvorlig Uro, naar han maa sige sig selv, at han ikke har gjort hvad han burde og funde. Det er af Vigtighed, at der allerede tidlig frembringes den Alvor, der maa føles ligeoverfor bestemte Pligter, at Eleven ikke vænnes til at sige: jeg kan ikke, hvor det skulde hedde: jeg gider ikke, men til at tage sine Kræfter sammen ligeoverfor sit Arbeide. Det er Synd at beroeve ham den Spore og Belonning, der ligger i Følelsen af ved egen Anstrengelse at have overvundet Vanstelighederne. Medens Skolen saaledes i Almindelighed ikke nokom kan advare imod den Hjælp, der ofte ydes Cleverne ved deres Hjemmearbeide, indrommer den villig, at der gives Tilfælde, i hvilke en midlertidig Hjælp kan være fornødnen. I disse Tilfælde vil den imidlertid sætte sig i Forbindelse med vedkommende Forældre og træffe nærmere Aftale med dem, ligesom den vel ogsaa tør haabe, at de ørede Forældre ville henvende sig til den, naar de fra deres Side skulde ansee en saadan Hjælp for onskelig.

Skolelonnen er — foruden 3 Rdlr., der eengang for alle erlægges af hver Clever ved Indtrædelsen i Skolen til Inventar, Samlinger m. m. — efter de forskjellige Klasser:

i 1ste Klasse	3 Rdlr.	2 $\frac{1}{2}$	maanedlig
i 2den og 3die	4	2 $\frac{1}{2}$	
i de øvrige	5	2 $\frac{1}{2}$	

Før de Pigeborn, som ikke deeltage i Gymnastikundervisningen, er Betalingen hele Året kun 3, 4 eller 5 Rdlr. om

Maanedens; de øvrige betale 3 Rdlr. 2 ƒ, 4 Rdlr. 2 ƒ og 5 Rdlr. 2 ƒ i de 6 Sommermaaneder, i hvilke Gymnastik-undervisningen gives.

Deeltagelsen i Dandseundervisningen, der gives i de 6 Vintermaaneder, betales med 1 Rdlr. om Maanedens for dem, der ønske at deelteage deri.

Med Hensyn til Moderationen for Sødskende vil der fra Mai af inddræde den Forandring, at det ældste Barn betaler fuldt og enhver af de øvrige Sødskende betaler 1 Rdlr. mindre om Maanedens, end de ellers skulde have betalt; for de Barn, der allerede ere i Skolen, gjælde imidlertid fremdeles de ældre Bestemmelser.

Skolefor nødenheder — saasom Lære-, Læse-, Regne-, Tegne- og Skrivebøger, og hvad der ellers bruges paa Skolen — funne, dersom Forældrene ønske det, hvorom udtrykkelig Undretning ønskes, saaes paa Skolen til samme Pris som hos Boghandleren eller Papiirhandleren. Det staaer imidlertid naturligvis Forældrene frit for at besørge det Hornodne selv; funmaa Skolen for Ordens Skyld forlange, at Skive-, Stile- og Tegnebøger ere af samme Befaffenhed som Skolens. Hver Elev medbringer Tavle, Pennehuis med Pen, Blant og Svamp, Madkasse og Gymnastikstok i en lille Pose.

Skolen tæller nu 11 Klasser, 6 Drenges- og 5 Pigeklasser; efter Gramen vil der blive oprettet en ny Klasse i hver af Skolerne, og desuden vil der af 5te og 4a i Drengeskolen blive udsondret en særskilt Klasse, da der her ere endel. Elever i en temmelig fremrykket Alder, som ikke ville have nogen lang Skoletid tilbage og derfor trænge til en særskilt Undervisning.

Elevantallet, der i April f. A. var 95, er nu 204, nemlig 79 Piger og 125 Drenges; deres Fordeling i Klasserne er saaledes:

Drengene.	Pigerne.		
5te Klasse	16	4de Klasse	8
4de — A	18	3die — A	9
4de — B	18	3die — B	18
3die —	24	2den —	20
2den —	24	1ste —	24
1ste —	25		

Fag- og Tidensfordelingen vil sees af nedenstaende Oversigt:

	Drengeskolen						Pigeskolen				
	5te Klasse	4de Klasse A	4de Klasse B	3die Klasse	2den Klasse	1ste Klasse	4de Klasse	3die Klasse A	3die Klasse B	2den Klasse	1ste Klasse A B
Dansk	4	5	5	6	8	9	4	4	4	5	*
Tydsf.	4	4	5	4	*	*	3	4	4	3	*
Franskf.	4	"	"	"	"	"	3	3	"	"	*
Engelskf.	"	5	"	"	"	"	3	3	4	"	*
Religion	2	2	2	2	2	"	2	2	2	2	*
Historie og Geographi	4	4	4	4	2	"	3	3	3	3	*
Naturlære	1	"	"	"	"	"	2	2	"	"	*
Naturhistorie	2	2	2	2	2	"	*	"	2	2	*
Læsning og Samtaler.	"	"	"	"	"	12	"	"	"	11	9
Regning	6	4	4	4	5	6	1	2	3	3	5 4
Tegning	2	2	2	2	2	"	2	2	2	2	*
Skrivning	2	2	2	4	5	5	1	1	2	3	4
Haandarbeide	"	"	"	"	"	"	4	4	4	4	6
Sang	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1
Gymnastik	2	2	2	2	2	2	*)	"	"	"	*
	35	34	30	32	30	26	30	32	32	29	27 24

*) Gymnastikundervisningen for Pigerne er hørtalben for Vintermaanederne, i hvilke der har været Danskseunder-
viisning, men vil igjen begynne til 1ste Mai.

Skolens Lærerpersonale bestaaer af:

- Hr. E. Vøggild, Stud. jur., Sang med Pigerne.
- Nic. Boyesen, Cand. philos., Tysk med 5te Drengeklasse og 4de, 3a og 2den Pigeklasse, Regning med 4de Pigeklasse og 5te, 4a, 4b og 3die Drengeklasse.
- J. P. J. Engholm, Stud. theolog., Tysk med 4a, 4b og 3die Drengeklasse.
- R. S. Feveile, Cand. philos., R. af D., Historie og Geographi med 5te, Dansk med 4a, Dansk, Regning, Geographi og Naturhistorie med 2den, Vers og Samtaler med 1ste Drengeklasse, Sang med Drengene; har Inspektionen med Drengestolen.
- W. Guldbrandsen, Kancellist, Skrivning med 5te, 4a, 4b og 3die Drengeklasse.
- H. Guldbrandsen, Cand. philos., Engelsk med 4de Drengeklasse a.
- C. Kierkegaard, Lærer ved Landskadetakademiet, Tegning med Pigerne og med 4b, 3die og 2den Drengeklasse.
- C. M. Krægalle, Cand. theolog., Religion med alle Klæsserne undtagen 2den Drengeklasse.
- A. H. V. Carpent, Stud. polit., Frans med 4de og 3die Pigeklasse a og 5te Drengeklasse, Historie og Geographi med 3b og 2den Pigeklasse, 4a, 4b og 3die Drengeklasse.
- F. A. Milo, Cand. theolog., Dansk med 3b, 3a og 4de Pigeklasse og med 5te, 4b og 3die Drengeklasse.
- C. L. Nielsen, Pastor, Historie og Geographi med 3a og 4de Pigeklasse.
- P. H. Rasmussen, Tegnelærer, Lieutenant, Tegning med 4a og 5te Drengeklasse.
- P. D. Th. Reinhard, Stud. med., Naturhistorie med 3b og 2den Pigeklasse og 5te, 4a, 4b og 3die Drengeklasse.

- Fr. H. Schneefloth, Naturlære og Skrivning med 3a og
4de Pigeklasse, Naturlære med 5te Drengeklasse.
— C. Sigetthy, Krigsraad, Gymnastik med hele Skolen.
— J. O. Thomsen, Stud. theol., Bibelhistorie og Skriv-
ning med 2den, Læsning, Regning og Skrivning med
1ste Drengeklasse.

Fruen H. Alberts, Haandarbeide.

- H. Berg, Thdft og Skrivning med 3 b, Regning og
Skrivning med 2den, Læsning, Regning og Skrivning
med 1ste Pigeklasse.

Fru J. Milo, Engelsk med 3b, 3a og 4de, Regning med
3die a og b, Dansf med 2den, Vers og Sang med
1ste Pigeklasse; fører Tilshynet med Pigestolen.

Aarsprøven 1857.

NB. Drengeskolen er i Stueetagen, Pigeskolen paa 1ste Sal.
De romerste Tal angive Nummeret paa Værelset, hvori der examineres.

Mandagen den 27de April.

Pigeskolen.

II.	4de Klasse	kl. 10	Regning,	Hr. Boysen.
		— 10½ Hist. og Geogr.	— Nielsen.	
III.		— 11½ Religion		— Kræg balle.
III.	3die Klasse A.	— 9	Regning	Fru Milo.
		— 9½ Dansf		Hr. Milo.
		— 10½ Thdft		— Boysen.
		— 11½ Religion		— Kræg balle.
I.	3die Klasse B.	— 9½ Engelsk		Fru Milo.

I.	3die Klassé B.	Kl. 10½ Dansk	Hr. Milo.
		— 11½ Regning	Fru Milo.
		— 12½ Naturhistorie	Hr. Reinhardt.
		— 1½ Hist. og Geogr.	— Larpent.
III.	2den Klassé	— 12½ Hist. og Geogr.	— Larpent.
		— 1½ Naturhistorie	— Reinhardt.
II.	1ste Klassé	— 11½ Læsning	Hr. Berg.
		— 1 Danske Vers	Fru Milo.
		— 1½ Regning	Hr. Berg.

Drengestolen.

I.	5te Klassé	Kl. 9 Tydſt	Hr. Boyſen.
		— 10 Hist. og Geogr.	— Feveile.
		— 12 Dansk	— Milo.
III.		— 1 Religion	— Kragballe.
III.	4de Klassé A.	— 9 Tydſt	— Engholm.
		— 10 Engelsk	Hr. Guldbrandſen.
		— 11 Hist. og Geogr.	Hr. Larpent.
		— 12 Regning	— Boyſen.
		— 1 Religion	— Kragballe.
I.	4de Klassé B.	— 1 Tydſt	— Engholm.
IV.	3die Klassé	— 10 Hist. og Geogr.	— Larpent.
		— 11 Naturhistorie	— Reinhardt.
		— 12 Tydſt	— Engholm.
		— 1 Regning	— Boyſen.
II.	2den Klassé	— 11 Bibelhistorie	— Thomſen.
		— 12 Dansk	— Feveile.
	5, 4, 3 og 2 Kl.	— 2 Sang	— Feveile.

Tirsdagen den 28de April.

Pigeskolen.

III. 4de Klasse	kl. 9 Engelsk	Fru Milo.
	— 10 Tydøf	Hr. Boysen.
III. 4de Klasse	— 11 Franss	— Larpent.
	— 12 Danss	— Milo.
	— 1 Tegning	— Kierkegaard.
I. 3die Klasse A.	— 10 Franss	— Larpent.
	— 11 Engelsk	Fru Milo.
	— 12 Hist. og Geogr.	Hr. Nielsen.
III.	— 1 Tegning	— Kierkegaard.
II. 3die Klasse B.	— 11 Tegning	— Kierkegaard.
	— 12 Bibelhistorie	— Kræg balle.
I.	— 1 Tydøf	Hr. Berg.
II. 2den Klasse	— 9 Tydøf	Hr. Boysen.
	— 10 Regning	Hr. Berg.
	— 11 Tegning	— Kierkegaard.
	— 12 Bibelhistorie	Hr. Kræg balle.
	— 1 Danss	Fru Milo.
4, 3 og 2 Klasse	— 2 Sang	Hr. Beggild.

Drenge skolen.

I. 5te Klasse	kl. 12 Naturhistorie	Hr. Reinhardt.
	— 1 Franss	— Larpent.
	— 2 Regning	— Boysen.
I. 4de Klasse A.	— 9 Danss	— Heveile.
	— 10 Naturhistorie	— Reinhardt.
III. 4de Klasse B.	— 9 Danss	— Milo.
	— 10 Bibelhistorie	— Kræg balle.
	— 11 Regning	— Boysen.
	— 12 Hist. og Geogr.	— Larpent.
	— 1 Naturhistorie	— Reinhardt.

IV. 3de Klasse	Kl. 9 Bibelhistorie	Hr. Kragballe.
	— 10 Dansk	— Milo.
II. 2den Klasse	— 10 Regning	— Feveile.
	— 11 $\frac{1}{2}$ Naturfundsstab	— Feveile.
IV. 1ste Klasse	— 11 Læsning	— Thomsen.
	— 1 Danske Vers	— Feveile.
	— 2 Regning	— Thomsen.

Onsdagen den 29de April Kl. 11 prøves de anmeldte Elever.

Løverdagen den 2den Mai Kl. 9 begynder det nye Skoleaar.

Til at overvære Gramen indbydes Elevernes Forældre og
hvem der ellers interesserer sig for Skolen.

Frederiksberg, den 15de April 1857.

J. Schneekloth.

Pensionat.

I Forbindelse med foranstaende Efterretninger om Skolen gjøres tillige opmærksom paa de Betingelser, under hvilke jeg tager Børn i Pension.

1. For Kost, Vandst, Lys, Varme og Logis m. m. betales aarlig 400 Rdlr., som betales med 100 Rdlr. hvert Fjerdingaar forud. Undervisningen betales særlig.

2. Pensioneren medbringer Sengklæder, 3 Par Lagener, 12 Haandklæder og en Kommode eller et andet Møbel til at have sit Toi i.

3. Sommerferien tilbringer Pensioneren i Reglen i Hjemmet, naar ingen anden Overenskomst er truffet.

4. I Sygdomstilfælde, der udfordre længere Kour og særlig Pleie og Tilsyn, godt gjøres de harte Udgifter.

5. Pensioneren deler forresten Kaar med mine egne Børn.

6. Opsigelsen fra en af Siderne skeer med et Fjerdingaars Varrel.

7. For Sødskende tilstaaes en Moderation af 50 Rdlr. for den anden og hver følgende.

Dgsaa modtager jeg unge Mennesker, der ere ude over Skolealderen, men for hvilke der dog endnu ønskes veiledeende Tilsyn. Betingelserne ere de samme, med Undtagelse af, at de holde sig selv med Vandst.

Frederiksberg, i April 1857.

H. Schneekloth.